

วัน เดือน ปี	กิจกรรม	รายละเอียด
29-30พ.ค. 2541	จัดกิจกรรมเปิดที่ทำการ โครงการและเสวนาเรื่อง ประชาคม : กอบกู้เมือง	ในกิจกรรมนี้ ได้แบ่งเนื้อหาสาระออกเป็น 2 ส่วนคือ ● ส่วนแรก ในวันที่ 29 พฤษภาคม 2541 ได้จัดเวทีเสวนาเรื่อง แนวคิด ความหมาย ประชาคมกับการกอบกู้เมือง โดยได้เชิญอาจารย์ขวัญสรวง อติโพธิ และอาจารย์อนุชาติ พวงสำลี มาเป็นวิทยากร เนื้อหาเกี่ยวกับให้ข้อมูลความรู้เกี่ยวกับการวิกฤติทางสังคมในภาวะเศรษฐกิจฟองสบู่ และการเชื่อมความคิด ความร่วมมือ ในการช่วยกันดูแลท้องถิ่นของตนเอง โดยใช้การร่วมคิดร่วมทำ เป็นเวทีการเรียนรู้ร่วมกัน ในครั้งนี้มีตัวแทนชาวบ้านจากกลุ่มองค์กรที่มีในตำบลทุ่งหวัง และจากตำบลใกล้เคียง (เกาะแต้ว, เกาะยอ, ท่าข้าม) เข้าร่วมประมาณ 40 คน และได้ประสานความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์, อบต.ทุ่งหวัง และการสนับสนุนจากเครือข่ายประชาคม กรุงเทพฯ (Civic Net) เป็นองค์กรร่วมจัด ● ส่วนที่ 2 วันที่ 30 พฤษภาคม 2541 โดยได้เชิญอาจารย์สุธีวงศ์ พงศ์ไพบูลย์ เป็นประธานเปิดที่ทำการ และร่วมกันทำบุญตักบาตร ที่บริเวณตลาด และบรรยายโดยอาจารย์ขวัญสรวง อติโพธิ วิกฤติสังคม : กอบกู้บ้านกู้เมือง ซึ่งในกิจกรรมนี้มีผู้เข้าร่วมประมาณ 30 คน หลังจากกิจกรรมในครั้งนี้โครงการวิจัยฯ เป็นที่รู้จักของชุมชนมากขึ้น และเป็นโอกาสให้ผู้ปฏิบัติงานได้รู้จักชาวบ้านในชุมชนมาก เป็นช่องทางการรู้จักกันในโอกาสต่อไป

วัน เดือน ปี	กิจกรรม	รายละเอียด
8 มิ.ย. 2541	จัดประชุมสรุปงานจากวันที่ 29-30 พฤษภาคม 2541	โดยเชิญตัวแทน/แกนนำชุมชนที่มีส่วนในการช่วยจัดกิจกรรม เพื่อสรุปกิจกรรม เนื้อหา การจัดการ และข้อบกพร่องในการทำงาน ทั้งนี้เพื่อเป็นการสร้างความเข้าใจร่วมกันและเป็นการเสริมกระบวนการเรียนรู้ให้กับผู้นำ เพื่อใช้ในการประเมินหลังจากทำกิจกรรม ในครั้งนี้ใช้บรรยากาศ การพูดคุยแบบสบายๆ ใครมีข้อเสนอแนะ ก็สามารถเสนอแนะพูดคุยกันได้ ในครั้งนี้มีผู้เข้าร่วมพูดคุยได้แก่ กำนัน สัมพันธ์ จิรันดร นายบรรเจต นะแสง จันทนา เกตุแก้ว นายวีระ ทองพงศ์ นายประเสริฐ หนูทอง นายสินทพ อินทรรัตน์ นางอมร ใจจันทิก ณ บ้านของ นางอมร ใจจันทิก
1-30 มิ.ย. 2541	ค้นคว้าเอกสารที่เกี่ยวข้องตำบลทุ่งหวัง	เป็นการศึกษาจากการบันทึกการรายงานของ อบต.ทุ่งหวังและจากกลุ่มต่างๆ โดยเริ่มต้นเอกสารจาก อบต.ทุ่งหวังและการค้นหาสืบค้นจากผู้นำ และกิจกรรมกลุ่มย่อยต่างๆ ที่มีในตำบล และเป็นการพยายามรู้จัก เรียนรู้ข้อมูลชุมชน ซึ่งในกิจกรรมการค้นหาข้อมูลนี้เป็นการทำงานอันควบคู่กันไปด้วย และในการศึกษาข้อมูลพื้นฐานมากกว่า 2 เดือน แต่เป็นการปฏิบัติควบคู่กับกิจกรรมอื่นๆ ใช้หลายวิธีการ ตั้งแต่การศึกษาจากเอกสาร การสอบถามพูดคุย สังเกตการณ์ในกลุ่มย่อย การทำแบบฟอร์ม เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องช่วยลงบันทึกและบันทึกข้อมูล เช่น ตารางทำเนียบกลุ่ม เป็นต้น

วัน เดือน ปี	กิจกรรม	รายละเอียด
3 ก.ค. 2541	ประชุมแกนนำชาวบ้าน เกี่ยวกับเรื่องกองทุนชุมชน (SIF)	กิจกรรมนี้ได้ใช้หลาหวด เป็นสถานที่พบปะพูดคุย ซึ่งมีผู้เข้าร่วม 8 คน ประกอบด้วยกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำกลุ่มออมทรัพย์ และสมาชิก อบต. โดยมีผู้ช่วยนักวิจัยเป็นคนคอยดำเนินการในการจัดกิจกรรม ในคืนนี้เป็นการพูดคุยให้ข้อมูลเกี่ยวกับกองทุนชุมชน หรือ SIF (Social investment Fund) ว่ามีความเป็นมาอย่างไร และร่วมกันวิเคราะห์ว่าวิกฤติที่เกิดขึ้นในสังคมปัจจุบัน จะส่งผลกระทบต่ออย่างไรกับชุมชนบ้าง และแนวทางของ SIF จะมีผลต่อชุมชนอย่างไร ซึ่งสรุปได้ว่า แบ่งหน้าที่ให้ช่วยกันหาข้อมูลที่ชัดเจน และกลับมาพูดคุยกันใหม่
19 ก.ค. 2541	ประชุมร่วมกับคณะกรรมการชมรมกลุ่มออมทรัพย์อำเภอเมืองเกี่ยวกับกองทุนชุมชน	ในวันนี้ เป็นการพูดคุยร่วมกับคณะกรรมการชมรมอำเภอเมืองสงขลา ซึ่งใช้เงื่อนไขการมาพบกันตามที่กำหนดกันว่า ให้ศาลาหวด หรือหลาหวดเป็นแหล่งแลกเปลี่ยน เรียนรู้ของข้อมูล และเป็นที่ทำการของชมรมฯ หลังจากเปิดที่ทำการได้ประมาณ 2 เดือน (ชมรมฯ เดิมมีที่ทำการอยู่ที่ทำการ อบต.ทุ่งหวัง) และในทุกเดือนจะมีกิจกรรมออมทรัพย์และการประชุมร่วมกัน ดังนั้นในวันประชุม ผู้ช่วยนักวิจัยก็ได้ใช้โอกาสนี้ในการพบปะ แลกเปลี่ยน และให้ข้อมูลต่างๆ เป็นเวทีการประชุมร่วมกัน และเวทีการฝึกหัดการประชุมที่สร้างสรรค์ได้

วัน เดือน ปี	กิจกรรม	รายละเอียด
7-8 ส.ค. 2541	ประชุม คณะทำงานวิจัย โครงการโครงสร้างและพลวัต วัฒนธรรมภาคใต้กับการ พัฒนา	เป็นการประชุมเพื่อเสริมศักยภาพการทำงาน ในการเพิ่มพูนความรู้ในการทำการวิจัย
9 ส.ค. 2541	จัดกิจกรรมเสวนา แนวคิด ความหมายประชาคม และ การเตรียมแผนปฏิบัติการ	กิจกรรมในครั้งนี้อาจจัดขึ้นเพื่อเป็นการให้ ความเข้าใจ และทิศทางในการทำงานด้าน ประชาคมหลังจากได้ลงหมู่บ้านได้ระยะหนึ่ง โดยได้เชิญ อาจารย์อุทัย ดุลยเกษม เป็น วิทยากร โดยเนื้อหาเน้นและทำความเข้าใจ เรื่องประชาคม ให้ทราบถึงการเปลี่ยนแปลง ทางสังคม แนวคิด และแนวทางการสร้าง ประชาคมในระดับตำบล รวมถึงการร่วมกัน วิเคราะห์ชุมชน ในครั้งนี้มีผู้เข้าร่วม 36 คน จากตัวแทนของกลุ่มออมทรัพย์, น้ายาง, กลุ่มสัตว์, และสมาชิก อบต. ได้รับการสนับสนุน จากอบต. ห่วงวังในด้านสถานที่
20 ส.ค. 2541	เข้าร่วมประชุมเรื่องกองทุน ชุมชน	ได้ชักชวนผู้นำชุมชนที่มีความสนใจเรื่อง กองทุนชุมชน (SIF) มาเข้าร่วมรับฟังข้อมูล เพิ่มเติม เพื่อความเข้าใจและชัดเจนมากยิ่งขึ้น ก่อนที่จะนำไปพูดคุยกันต่อในกลุ่มของ ชาวบ้าน ผู้เข้าร่วมครั้งนี้ประกอบด้วย ตัว แทนจากกลุ่มออมทรัพย์ทั้ง 9 กลุ่ม และผู้ทำ การวิจัย ซึ่งทำให้ผู้นำได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้นใน การนำไปพิจารณาเตรียมการลงไปใน พื้นที่ กิจกรรมนี้จัดโดยสำนักงานกองทุนการลง ทุนเพื่อสังคมภาค 9 ณ สถาบันทักษิณคดี ศึกษา ในครั้งนี้เน้นการให้ข้อมูลเกี่ยวกับกอง ทุนชุมชน (SIF) และถ้าหากหมู่บ้านหรือกลุ่ม ออมทรัพย์ใดที่สนใจก็จะต้องกลับไปเตรียม

วัน เดือน ปี	กิจกรรม	รายละเอียด
27-31 ก.ค. 2541	กิจกรรมการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคประวัติศาสตร์ชุมชน	การในพื้นที่หมู่บ้านของตนเอง เป็นการเตรียมการเพื่อให้รู้จักชุมชน และประชาชนในตำบลให้มากยิ่งขึ้น โดยใช้วิธีการจัดเวทีในหมู่บ้าน เกี่ยวกับเรื่องของหมู่บ้านนั้นๆ จะจัดเวทีหมุนเวียนกันไปตามหมู่บ้าน โดยส่วนใหญ่ใช้เวลาตอนหัวค่ำ เป็นวงสนทนาเล็กๆ ชักชวนชาวบ้าน ผู้อาวุโส, สมาชิก อบต. เข้าร่วมในครั้งนี้ ตั้งวงสนทนาที่บ้านยายงาม, บ้านออกควน, บ้านแม่เนียง (หมู่ที่ 9 ตำบลทุ่งหวัง)
2-6 ส.ค. 2541	เตรียมพื้นที่/ผู้นำ จัดกิจกรรมเสวนา แนวคิด ความหมายประชาคม	ติดต่อประสานงานกับผู้นำชุมชนของแต่ละหมู่บ้านทั้ง 9 หมู่บ้าน เพื่อเตรียมคนเตรียมประเด็นเรื่องที่จะมาพูดคุยกัน โดยประสานกับทั้ง 9 หมู่บ้าน และประสานวิทยากร สถานที่
7 ส.ค. 2541	ประชุมทีมวิจัยเตรียมงาน 9 สิงหาคม 2541 เรื่องการเสวนา แนวคิด ความหมายประชาคม	ผู้เข้าร่วมประชุมในคืนนี้คือ ผู้ทำวิจัยและตัวแทนผู้นำจากแต่ละหมู่บ้าน 9 หมู่บ้าน ณ ศาลาหวด เป็นการเตรียมความพร้อมของการจัดกิจกรรม ในวันที่ 9 ส.ค.41
24 ส.ค. 2541	เก็บข้อมูลในพื้นที่	เน้นด้านประวัติ และกลุ่มกิจกรรมที่มีในตำบล เป็นการลงพื้นที่ทำความรู้จักกับชุมชน ครั้งนี้เป็นรอบที่สอง ของหมู่บ้านหลังจากได้ผ่านมาคุยครั้งแรกแล้ว เป็นการพูดคุยแบบสนทนา เป็นกันเอง จิบกาแฟไปด้วยคือ หมู่ 9 และบ้านสวนใต้

วัน เดือน ปี	กิจกรรม	รายละเอียด
16 ก.ย. 2541	ประชุมทีมงานวิจัย	ครั้งนี้เป็นการนัดพบผู้นำชุมชนและผู้วิจัย เพื่อทบทวนความเข้าใจตรงกัน เกี่ยวกับโครงการและสรุปบทเรียนจากการปฏิบัติงาน ในช่วงที่ผ่านมา รวมถึงการวางแผนในการทำงาน การจัดเวทีกลุ่มย่อย นำดำเนินการต่อไป และหาช่องทางให้กับเวทีสนทนาในระดับตำบล การใช้ประโยชน์จากเอกสารที่ทำ ใครน่าจะนำไปใช้ได้บ้าง และการส่งเสริมให้การสนทนาเป็นศูนย์กลางในการพบปะ โดยให้อำนวยความสะดวก เช่น การมีเครื่องคอมพิวเตอร์ให้กลุ่มออมทรัพย์ได้ใช้งาน มีหนังสือสำหรับค้นคว้า มีหนังสือพิมพ์ให้ผู้ที่มาใช้บริการ ได้อ่านเป็นการสอดแทรกเนื้อหาในท่ามกลางชีวิตประจำวันมีสื่อ วิทยุหรืออื่นๆเป็นการให้ความรู้ ข้อมูลกับผู้ที่มาใช้บริการ โดยผู้เข้าร่วมประชุม ประกอบด้วย ผู้ทำวิจัย ผู้นำชาวบ้าน , กรรมการชมรมฯ
19 ก.ย.2541	ลงเก็บข้อมูลในหมู่ที่ 5 บ้านปลักหอม	เป็นช่วงหนึ่งของการเก็บข้อมูลทั่ว ๆ ไปของตำบล โดยพยายามใช้บทเรียนจากหมู่บ้านอื่นมาปรับใช้ เช่น บ้านปลักหอม มีลักษณะชุมชนค่อนข้างต่างจากที่หมู่บ้านอื่น ๆ มีความเป็นพี่น้อง และการเคารพผู้อาวุโสของหมู่บ้านสูง จึงได้พยายามไปพูดคุยแนะนำตัวกับผู้อาวุโส เช่น น้าอมร ศรีไชย ซึ่งเป็นที่ยอมรับของลูกหลาน และการเข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่มออมทรัพย์ โดยการไปพูดคุยกับคณะกรรมการ(ตามบ้าน) และสังเกตการณ์ร่วมกิจกรรมในวันทำการกลุ่มออมทรัพย์ ยามค่ำ ค่ำคืน ไปร่วมกิจกรรมของวงดนตรีไทย โดยการ

วัน เดือน ปี	กิจกรรม	รายละเอียด
		ไปสังเกตการณ์ ไปร่วมพูดคุยและสัมผัสกับวงดนตรีไทย และทำให้เห็นถึงศักยภาพของผู้นำในหมู่บ้านนี้ และพยายามชักชวนการเข้าร่วมกิจกรรมในระดับเครือข่ายของตำบลมากยิ่งขึ้น มีการสรุปบทบาท จัดเวทีเสริมความรู้ให้กับผู้นำในกลุ่มออมทรัพย์ ซึ่งต้องใช้เวลาประมาณ 1 เดือน
27 ก.ย.2541	จัดกิจกรรมเสริมความรู้เรื่องออมทรัพย์ ให้กับกรรมการออมทรัพย์ บ้านปลักหอม	โดยเชิญวิทยากร คุณสามารถ สระแก้ว มาให้แนวทาง เรื่องการจัดการกลุ่มออมทรัพย์ ในอนาคต และร่วมแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการทำออมทรัพย์ ทั้งวิธีการแก้ปัญหา กระบวนการทำงาน เพื่อแก้ปัญหา โดยมีคณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์ทุกคน (10 คน) เข้าร่วมกิจกรรม ณ ศาลาที่ทำการกลุ่มออมทรัพย์บ้านปลักหอม และเกิดกิจกรรมต่อเนื่องจากนี้คือ การไปศึกษาดูงานกิจกรรมออมทรัพย์ และธุรกิจชุมชนที่ อ.สิงหนคร (พื้นที่ปฏิบัติงานของคุณสามารถ)
6 ต.ค. 2541	ร่วมกิจกรรมชักพระในตำบล	ร่วมกิจกรรมประเพณีชักพระของตำบลที่วัดอ่างทอง ซึ่งเป็นประเพณีสืบทอดกันเป็นเวลานาน นอกจากนี้ก็มีเรือพระของแต่ละวัด เช่น วัดทุ่งท่านอก วัดทุ่งหวังโน วัดเขาราม ในครั้งนี้ได้ร่วมกิจกรรมของวัดทุ่งหวังนอก,วัดอ่างทอง
15-19 ต.ค. 2541	เตรียมงานเยาวชนศึกษาดูงาน	เตรียมหลักสูตร / กระบวนการ และคัดเลือกเยาวชน ผู้ที่สนใจเข้าร่วมกิจกรรมและประสานงานกับพื้นที่ที่จะศึกษาดูงาน, วิทยากร,สถานที่ต่างๆ

วัน เดือน ปี	กิจกรรม	รายละเอียด
21 ต.ค. 2541	จัดประชุมเตรียมข้อมูล การเตรียมการจัดทำโครงการ เสนอกองทุนชุมชน	นัดตัวแทนกลุ่ม / องค์กรชาวบ้านที่สหภาพ เพื่อร่วมประชุม เพื่อจัดเตรียมความพร้อมใน การทำโครงการ ฯ ของงบประมาณจากกองทุน ชุมชน
23 ต.ค.2541	ประชุมเยาวชนที่สนใจร่วม กิจกรรมศึกษาดูงาน จ.พัทลุง	ชี้แจงทำความเข้าใจ ในเรื่องวัตถุประสงค์ใน การศึกษาดูงาน เพื่อเตรียมความพร้อมให้กับ เยาวชน
24-25 ต.ค. 2541	จัดกิจกรรมเยาวชนศึกษาดู งาน จ.พัทลุง	มีเยาวชนเข้าร่วมกิจกรรมในครั้งนี้ 37 คน และผู้ใหญ่อีก 3 คน รวม 40 คน ในการ จัดการศึกษาดูงานครั้งนี้ มี 2 ช่วง ช่วงของ การศึกษาดูงาน โดยการศึกษาและพูดคุย กับ ลุงเคียง คงแก้ว การเกษตรแบบพึ่งพาตัวเอง และรักษาสีงแวดล้อม และการไปดูการปลูกผัก ปลอดสารพิษ บ้านมะกอกเหนือ ช่วงที่ 2 เป็น กิจกรรมเสริมสร้างความสัมพันธ์ให้กับกลุ่ม เยาวชน และกำหนดการทำงานร่วมกัน ผล ของการศึกษาดูงานครั้งนี้ เป็นการจุด ประกายความคิดให้กับเยาวชนในตำบล เขา ได้รู้จักกันและมีการประสานกันทำกิจกรรมใน ตำบลต่อมาเช่น การไปเรียนรู้ เรื่องการตอน กิ่งมะนาว จากพื้นที่หมู่ที่ 9 มีกลุ่มเยาวชน มี เยาวชน 2-3 คน เข้ามาใช้บริการข้อมูลที่สห ภาพ หลังจากการไปศึกษาดูงาน และสามารถ ช่วยกิจกรรมประสานงานในพื้นที่ได้ เพื่อน เดินทาง ยามลงหมู่บ้าน

วัน เดือน ปี	กิจกรรม	รายละเอียด
พ.ย.- ธ.ค. 2541	สรุปงานข้อมูล	หลังจากที่ได้ลงพื้นที่ศึกษาชุมชนมาระยะหนึ่งได้ข้อมูลชุมชนมาสรุป ได้แก่ ข้อมูลหมู่ที่ 2 หมู่ที่ 3 หมู่ที่ 4 หมู่ที่ 5-9 ลักษณะของข้อมูล คือ ข้อมูลทางด้านกายภาพ จำนวนกลุ่มองค์กร ลักษณะของกลุ่มองค์กรที่มีในหมู่บ้าน
	งานบริการศูนย์ประสานงาน หลายทอด	ศาลาหวดมีการบริการต่อเนื่อง และเป็นสถานที่ที่ชาวบ้านในชุมชนมาให้ประโยชน์มากขึ้น เช่น ใช้เป็นสถานที่การประชุมคณะกรรมการหมู่บ้านหมู่ที่ 2 เป็นที่ฝึกอบรมอาชีพของแม่บ้าน (อบรมทำวันมะพร้าว) เป็นสถานที่ค้นหาข้อมูลของกลุ่มนักศึกษาสถาบันราชภัฏ และนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์เกี่ยวกับกลุ่มออมทรัพย์
14-15 พ.ย. 2541	เป็นวิทยากรให้นักศึกษามหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ ชั้นปีที่ 1	มีนักศึกษามาดูงานเรื่อง ประชาคมตำบลทุ่งหวัง โดยการนำนักศึกษามาดูงานในพื้นที่มีอาจารย์จิรวิทย์ เสนาคำ เป็นผู้ประสานงานนำนักศึกษามา และโครงการวิจัยฯ ได้จัดเตรียมเรื่องอาหาร, ที่พัก, และทีมวิทยากรสำหรับการพูดคุยกับนักศึกษาในกลุ่มนี้ และผู้ช่วยนักวิจัยได้เป็นวิทยากรในการทำกระบวนการฝึกอบรมในครั้งนี้ให้กับทีมนักศึกษา ซึ่งทำให้ได้รับความรู้จากการศึกษาดูงานพอสมควร
15-20 พ.ย. 2541	เตรียมตัวนำเสนอข้อมูล ประชุมทีมเมธีวิจัยจังหวัด ตรัง	ได้สรุปข้อมูลลงแผนที่ได้ เตรียมตัวนำเสนอจังหวัดตรัง
20-21 พ.ย. 2541	ประชุมทีมเมธีวิจัย จังหวัดตรัง	เป็นการประชุมทีมเมธีวิจัยทั้งหมดเป็นการนำเสนองานที่แต่ละคนไปทำ และการเพิ่มเสริมความรู้ในการทำงานวิจัย ซึ่งเป็น

วัน เดือน ปี	กิจกรรม	รายละเอียด
		โอกาสดีที่ทำให้ได้ความรู้ในการทำงานวิจัยเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะเกี่ยวกับทฤษฎีการทำงานวิจัย และการนำทฤษฎีไปใช้ ซึ่งเดิมตนเองไม่มีความรู้ด้านนี้อยู่เลย
6-7 ธ.ค. 2541	สัมมนากิจกรรม กลุ่มออมทรัพย์กับภาวะ วิกฤติเศรษฐกิจ	โดยมีวิทยากรจากกรุงเทพฯ คุณตุ๋ ซึ่งเดิมทำงานธนาคารกสิกรไทย และมาช่วย งานให้กับ กลุ่มเครือข่ายประชาสังคม กรุงเทพฯ (Civie Net) โดยได้รับความ ร่วมมือจากสถาบันชุมชนท้องถิ่นพัฒนา ประสานงานให้ เป็นการสัมมนาร่วมกับผู้นำ กลุ่มออมทรัพย์ 4 ตำบล คือ ตำบล ทุ่งหวัง ตำบลทุ่งใหญ่ ตำบลท่าข้าม และ ตำบลพิจิตร มีผู้เข้าร่วมประมาณ 40 คน โดยไปจากตำบลทุ่งหวัง ซึ่งเป็นผู้นำด้าน ออมทรัพย์ 7 คน ในเนื้อหาจะเน้นเรื่องการ วิเคราะห์เศรษฐกิจ และสังคมไทย กับปัญหา ที่เกิดขึ้น และแนวทางการพัฒนากลุ่ม ออมทรัพย์ให้เป็นสถาบันการเงินที่เป็นของ ชาวบ้าน หลังจากการประชุมในครั้งนี้ ทำให้ เกิดเครือข่ายกลุ่มออมทรัพย์ ทั้ง 4 ตำบล ซึ่งเป็นการรวมตัวกันแบบหลวม หลังจากนั้น จะมีการนัดหมายประชุมกันเดือนละครั้ง โดยหมุนเวียนกันไปทั้ง 4 ตำบล ในชื่อว่า สมาพันธ์ออมทรัพย์
19 ธ.ค. 2541	ประชุมเมธีวิจัย ที่สถาบันทักษิณ	
22-23 ธ.ค. 2541	ต้อนรับคณะผู้นำจาก อบต. ไสหมาก, ไทรบุรี ศึกษา ดูงานเรื่องประชาคม ที่ตำบลทุ่งหวัง	ต้อนรับคณะศึกษาดูงานจาก จังหวัด นครศรีธรรมราช ซึ่งดูเกี่ยวกับบทบาทผู้นำ ในการพัฒนาและการทำงานด้านประชาคม โดยมีทีมผู้นำ ได้แก่ บรรเจต, สัมพันธ์,

วัน เดือน ปี	กิจกรรม	รายละเอียด
		เจ้าหน้าที่ และคนอื่นๆ ได้ร่วมกันต้อนรับ พูดคุยข้อมูลให้ฟังและการร่วมกันแลกเปลี่ยน ความคิดเห็น
24 ธ.ค. 2541	เป็นที่ปรึกษาทีมเยาวชน	หลังจากศึกษาดูงาน จังหวัดพัทลุง มีเยาวชน ประมาณ 10 คนที่เกาะกลุ่มกันได้ และได้ ไปมาหาสู่พูดคุยกันเป็นประจำที่ตลาดสด แต่ยังเป็นการรวมกลุ่มกันแบบหลวมๆ ไม่มี การทำงานหรือกิจกรรมร่วมกัน โดยส่วน ใหญ่จะเป็นการอาสาช่วยงานผู้ช่วย นักวิจัย ในการลงพื้นที่ และหลังจากรู้จัก สนิทสนมกันมาช่วงหนึ่ง จึงเกิดความคิดว่า เราน่าจะไปพูดคุยกันแบบเอาจริงเอาจังใน แนวทางที่จะร่วมกันต่อไปในอนาคตจึงได้ไป พุด กันที่เขาน้ำค้างอำเภอนาหวี ใช้บรรยากาศ สบายๆ ในหมู่พี่น้อง โดยผู้ช่วยนักวิจัยเป็น พี่ใหญ่ของงาน และร่วมกันแลกเปลี่ยน ความคิดเห็นเกี่ยวกับสถานการณ์ของชุมชน ในปัจจุบันของตำบลทุ่งหวัง รวมถึงปัญหา ส่วนตัวที่แต่ละคนมี และการกำหนดกิจกรรม ร่วมกันต่อไป หลังจากนั้นจึงเสนอกิจกรรมเป็น การอบรมด้านอาชีพ เรื่องการศึกษา
ธ.ค. 2541	สรุปงานข้อมูล	โดยการทำงานอยู่ในศาลาหวด สรุป เอกสารเกี่ยวกับเรื่องกลุ่ม การกำเนิดกลุ่ม และเอกสารชุดความเป็นมาก่อนจะพัฒนา มาสู่โครงการวิจัยและรวบรวมหนังสือ เอกสาร เกี่ยวกับประชาคม โดยได้สืบค้นใน ห้องสมุดและจัดซื้อตามร้านหนังสือทั่วไป เพื่อนำมาศึกษาเรียนรู้

วัน เดือน ปี	กิจกรรม	รายละเอียด
ม.ค. 2542	- ดำเนินการเก็บข้อมูล ภาคประวัติศาสตร์ชุมชน -บริการข้อมูลที่หลากหลาย	โดยการพูดคุยในกลุ่มย่อยและรวบรวม ข้อมูลเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ และกิจกรรม อื่นๆ ของชุมชน ได้ฉบับร่างมา 1 ชุด เป็นศูนย์ประสานงานของกลุ่มแกนนำ
4 ม.ค. 2542	-ประชุมทีมวิจัยในพื้นที่	โดยการประชุมร่วมกันระหว่าง แกนนำ ผู้ช่วยนักวิจัยและนักวิจัย จะคุยกันเรื่อง การทำงานที่ผ่านมา และปัญหาที่พบ ได้แก่ การทำงานล่าช้า การเขียนงาน รวมถึงการหาวิธีการแก้ปัญหาและแนวทาง การทำงาน
10-15 ม.ค. 2542	เตรียมจัดเวทีเรื่อง การเมืองท้องถิ่นตำบล ทุ่งหวัง	เนื่องจากช่วงนี้เป็นช่วงของการปรับ เปลี่ยนกฎหมายเกี่ยวกับการปกครองส่วน ท้องถิ่น (อบต.) และการได้สนทนากับ ผู้นำของตำบลมีความสนใจในเรื่องนี้จึง ตกลงกันว่าน่าจะจัดเวทีเรื่องการเมืองขึ้นมา เพื่อให้ความรู้ด้านกฎหมาย และ สถานการณ์ที่เกิดขึ้นให้กับกลุ่มผู้นำและ ประชาชนที่สนใจประกอบกับเป็นช่วงโค้ง สุดท้ายของสมาชิก อบต.ทุ่งหวัง สมัยแรก กำลังจะหมดวาระลง จึงให้ถือว่าเป็นการ เปิดเวทีในการพูดคุยและหวังจะพัฒนา การเมืองท้องถิ่นจึงต้องมีการเตรียมการ เรื่อง การประสานผู้เข้าร่วม เวที สถานที่
17 ม.ค. 2542	จัดเสวนาเรื่อง การเมือง กับการเลือกตั้งใหม่ใน ตำบลทุ่งหวัง	กิจกรรมครั้งนี้จัดในโรงเรียนวัดทุ่งหวังใน มีผู้เข้าร่วม 27 คน ส่วนมากเป็นผู้ชายจาก หลากหลายอาชีพ ครู เกษตรกร และ สมาชิก อบต. โดยส่วนใหญ่เป็นคนที่สนใจ ประเด็นเรื่องการเมืองอยู่แล้ว เช่นอดีตกำนัน ประสงค์ กำนันหมัด และผู้นำกลุ่มองค์กร ในตำบล เนื้อหาที่พูดคุยจะเกี่ยวกับเรื่อง

วัน เดือน ปี	กิจกรรม	รายละเอียด
		ทิศทางการเมืองในท่วงหน้า กฎหมายการเลือกตั้งที่เกี่ยวข้อง และประเด็นการลงสมัครเป็นทีม
ก.พ. 2542	ติดตามสถานการณ์ข้อมูลของกองทุนชุมชน (SIF) และการเผยแพร่ข้อมูลในพื้นที่	โดยใช้เวทีการพูดคุยที่ตลาดสด ตอนหัวค่ำ ที่กลุ่มแกนนำได้มาใช้บริการมากขึ้น และเรื่อง SIF เป็นเรื่องที่อยู่ในความสนใจ จึงได้นำมาพูดคุยกันเกือบทุกวัน สรุป SIF หรือกองทุนชุมชน มีที่มาอย่างไร ภายหลังเกิดวิกฤติทางเศรษฐกิจเมื่อปลายปี 2540 รัฐบาลได้รับเงินกู้จากธนาคารโลก 300 ล้านดอลลาร์สหรัฐ กองทุนความร่วมมือทางเศรษฐกิจพื้นทะเลแห่งประเทศญี่ปุ่น 93.29 ล้านดอลลาร์สหรัฐ และเงินช่วยเหลือให้เปล่ากับเงินบาทสมทบอีกจำนวนหนึ่งรวมทั้งสิ้น 482 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เงินทั้งหมดจะถูกจัดสรรภายใต้โครงการลงทุนเพื่อสังคมใน 2 แนวทาง ได้แก่ แนวทางที่ 1 มอบให้หน่วยราชการและรัฐวิสาหกิจดำเนินการจำนวน 79 โครงการ วงเงิน 13,284 ล้านบาท เพื่อการจ้างงาน สร้างรายได้ และบริการทางสวัสดิการแก่ผู้มีรายได้น้อย ผู้ด้อยโอกาส และผู้ว่างงาน โดยเน้นการแก้ปัญหาในระยะสั้น แนวทางที่ 2 จำนวนเงินประมาณ 6,000 ล้านบาท รัฐบาลได้มอบให้ธนาคารออมสินเป็นหน่วยรับผิดชอบบริหารจัดการเป็น 2 กองทุน ได้แก่ กองทุนพัฒนาเมืองในภูมิภาค และกองทุนเพื่อการลงทุนทางสังคม

วัน เดือน ปี	กิจกรรม	รายละเอียด
		สำหรับกองทุนเพื่อการลงทุนทางสังคม หรือ “กองทุนชุมชน” นั้น ธนาคารออมสินแต่งตั้งให้มีคณะกรรมการ 1 ชุด เพื่อทำหน้าที่กำกับดูแลการใช้จ่ายเงินให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของกองทุน โดยมีการสนับสนุนโครงการ 5 ประเภท ได้แก่ 1. โครงการพัฒนาความสามารถและการเรียนรู้ในการพัฒนาอาชีพและเศรษฐกิจชุมชน 2. โครงการด้านสวัสดิการและความปลอดภัยของชุมชน 3. โครงการด้านการอนุรักษ์ พื้นฟู และจัดการทรัพยากรสิ่งแวดล้อม 4. โครงการเสริมสร้างความสามารถของกลุ่มและเครือข่าย 5. โครงการจัดสวัสดิการเร่งด่วนเพื่อผู้ยากลำบาก
	การให้บริการที่สหภาพ	ในช่วงนี้มีการไปมาหาสู่บ่อยมาก บ้างก็มาขอพักเพื่อศึกษาเรียนรู้การทำกิจกรรมของชุมชน และมาแลกเปลี่ยนความเห็นร่วมกับผู้นำ ดังนั้นจึงต้องมีการปรับปรุงเป็นที่พักชั่วคราว จัดหาอุปกรณ์และถุณนอพร้อมทั้งอุปกรณ์สำหรับการประชุม วัสดุเครื่องเขียน ไว้บริการ
4 ก.พ. 2542	เวทีเสวนาเรื่องการเมือง เรื่องของเรา เราต้อง รับผิดชอบ	เป็นกิจกรรมที่ต่อเนื่องจากเดือนมกราคม โดยกลุ่มที่เข้าร่วมการประชุมเป็นกลุ่มเดิม จากที่เข้าร่วมในวันที่ 17 มกราคม และประชาชนที่สนใจครั้งนี้มีคนร่วมประมาณ 40 คน โดยเน้นข้อมูลเกี่ยวกับการเลือกตั้งแบบใหม่ ในครั้งนี้ได้เชิญวิทยากรจาก

วัน เดือน ปี	กิจกรรม	รายละเอียด
		ภายนอกได้แก่ คุณสุพจน์ จรุงจิตร์ อดีต ทำงานสื่อมวลชน ศาสตราจารย์สุวิวงศ์ พงศ์ไพบูลย์ อาจารย์วิชัย กาญจนสุวรรณ
15 ก.พ. 2542	ติดตามงานเยาวชน	หลังจากได้ร่วมกิจกรรมเยาวชนมา 2 ครั้ง และการพูดคุยที่เขาน้ำค้างก็ได้มีการสานต่อ กิจกรรม เช่น เยาวชนได้รวมตัวกัน 4 คน เพื่อปลูกดอกดาวเรืองเป็นอาชีพเสริม (ปัก, บอย, แฉก) ซึ่งสามารถทำรายได้ ประมาณ 200-300 บาท/วัน และเยาวชนกลุ่มนี้ ได้หาหรือถึงทิศทางในการส่งเสริมอาชีพ ให้กับเยาวชนในตำบลและการทำกิจกรรม ร่วมกัน สิ่งที่จะทำต่อไปได้แก่ การอบรมทำ ผ้ามัดย้อม อบรมทำผ้าบาติก
8-10 ก.พ. 2542	เข้าร่วมฝึกอบรมกระบวนการ ประชุมแบบ META PLAN	ผู้ช่วยนักวิจัยเข้าร่วมเป็นทีมงานในการ จัดฝึกอบรมในครั้งนี้นักสนใจและสามารถ นำมาปรับใช้กับการทำงานในพื้นที่ได้ ซึ่งกิจกรรมครั้งนี้จัดขึ้นที่โรงแรมเจบี หาดใหญ่ โดยมีอาจารย์อุทัย ดุลยเกษม เป็นวิทยากร
มี.ค. 2542	กิจกรรมเดิมๆ ได้แก่ การบริการที่นลาหวด และ การจัดเก็บข้อมูล	ที่นลาหวดมีกิจกรรมหลากหลายขึ้น มีกลุ่มคน นักศึกษาวิชาเอกการพัฒนาชุมชน สถาบันราชภัฏสงขลาได้มาศึกษาดูงาน และฝึกงานในพื้นที่ ส่วนงานข้อมูลก็ศึกษา ข้อมูลเพิ่มเติม เช่น ข้อมูลจาก กชช 2 ค ของ อำเภอเมืองสงขลา
4-6 เม.ย. 2542	เป็นวิทยากรให้กับนักศึกษา วิชาเอกการพัฒนาชุมชน สถาบันราชภัฏสงขลา	โดยเชิญกำนันสัมพันธ์และผู้ใหญ่ บรรเจต ร่วมเป็นวิทยากรให้คำแนะนำกับ นักศึกษา ในหัวข้อเรื่อง การมีส่วนร่วมใน การพัฒนาชุมชน และหลังจากนั้นตำบล ทุ่งหวง เป็นที่ศึกษาดูงานของกลุ่มนักศึกษา

วัน เดือน ปี	กิจกรรม	รายละเอียด
		วิชาเอกนี้ อีก 2-3 ครั้ง ทั้งภาคปกติ และภาคเสาร์-อาทิตย์
23 เม.ย. 2542	ประชุมทีมเมธีวิจัย ที่จังหวัดนครศรีธรรมราช	
28 พ.ค. 2542	ประชุมผู้สนใจข้อมูลกองทุนชุมชน	โดยเชิญกรรมการกองทุนชุมชนมาให้ความเข้าใจเกี่ยวกับรายละเอียดในพื้นที่ และขั้นตอนการเขียนโครงการโดยมีคุณพิชยา แสงคง เป็นผู้ให้ข้อมูล
9 มิ.ย. 2542	จัดเวทีประวัติศาสตร์บ้านอ่างทอง	เป็นการจัดเวทีเป็นทางการ รอบที่ 1 เป็นการตรวจสอบการให้ข้อมูล และการร่วมคิดกิจกรรมต่อไป ในครั้งนี้มีผู้เข้าร่วม 20 คน ได้แก่ ตานวล ผู้อาวุโสของหมู่บ้าน และคณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์ ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิก อบต. โดยการมาเล่าถึงประวัติชุมชน และปัญหาที่ผ่านมา ในคืนนี้บรรยากาศพูดคุยสนุกสนาน และเห็นพฤติกรรมของผู้นำบางคนที่ไม่ยอมใช้เวทีในการสื่อสาร แต่กลับเขียนข้อมูลส่งมาให้เป็นแผ่นๆ โดยอ้างว่าตัวเองไม่อยากยุ่งกับใคร จึงไม่เสนอความคิดเห็นระหว่างการประชุม และมีกลุ่มคนเมาก่อวุ่นระหว่างการพูดคุยกัน แต่มีผู้นำโดยเฉพาะคุณอุดม ที่คอยคลี่คลายสถานการณ์ไปได้ และมีการนัดพูดคุยครั้งต่อไป
3-4 ก.ค. 2542	ประชุมทีมเมธีวิจัย จังหวัดพังงา	นำเสนอผลงานของแต่ละโครงการ
12 ก.ค. 2542	จัดเวทีรณรงค์ประชาธิปไตยในหมู่บ้านหมู่ที่ 2	จัดเวทีรณรงค์ประชาธิปไตยในหมู่บ้านบริเวณสามแยก ถนนแพรง เพื่อเปิดเวทีรณรงค์เรื่องการหาเสียงของผู้สมัครสมาชิก อบต. ตำบลทุ่งหวัง มีทีมดำเนินการ คือ

วัน เดือน ปี	กิจกรรม	รายละเอียด
		ทีมแกนนำในโครงการวิจัย ได้แก่ นายบรรเจต นายอภิรักษ์ นายสัมพันธ์ ในครั้งนี้ให้ผู้ลงสมัครสมาชิก อบต. ขึ้นเวทีปราศรัยหาเสียง และการให้ความรู้เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของ อบต. และสมาชิก อบต. ผลของการจัดกิจกรรมในครั้งนี้ปรากฏว่าผู้ลงรับสมัครเลือกตั้งไม่ค่อยจะพอใจเพราะไม่มั่นใจเวลาขึ้นเวที กลัวถูกซักถาม แต่หากถามชาวบ้านที่มาร่วม ขอวิธีการอย่างนี้เพราะได้ซักถามและรู้ความคิดของผู้สมัคร
18 ต.ค. 2542	สังเกตการณ์การเลือกตั้งสมาชิก อบต. ตำบลทุ่งหวัง สมัยที่ 2	โดยสถานการณ์การเตรียมการเลือกตั้ง อบต. ทุ่งหวัง เป็น อบต. รุ่นแรกและประกาศให้เลือกตั้งในสมัยที่ 2 เมื่อวันที่ 18 ก.ค. 2542 ก่อนการเลือกตั้ง การจัดเวที และการรณรงค์เกี่ยวกับการเลือกตั้ง 2 ครั้ง เพื่อให้ความรู้และแนวทางในการพัฒนาการเมืองในอนาคต ซึ่งผลของการจัดเวที ทำให้เกิดการตื่นตัวของผู้ที่สนใจด้านการเมือง โดยเฉพาะเกี่ยวกับการลงรับสมัครเป็นทีม แต่ในที่สุด กฎหมายไม่มีการเปลี่ยนแปลง ยังคงเลือกตั้งหมู่บ้านละ 2 คน เช่นเดิม ทำให้มีผู้สมัครบางคนถอนตัว เพราะคิดว่ากฎหมายไม่เอื้ออำนวยในการปฏิบัติงาน ทำให้บรรยากาศที่คึกคักในระยะแรกก็เงียบลง ในตำบลทุ่งหวังมีสมาชิก อบต. ได้ 18 คน มีผู้สมัครรับเลือกตั้ง 43 คน ผลของการเลือกตั้งได้สมาชิกคนเก่า 10 คน และสมาชิกใหม่ 8 คน มีเรื่องที่ผิดคาดของผู้คนในตำบล คือ จากกระแสมองว่าสมาชิกเก่าบางคนน่าจะตก จากการเลือกตั้งในครั้งนี้

วัน เดือน ปี	กิจกรรม	รายละเอียด
		แต่กลับได้รับการเลือกตั้ง และผู้ที่น่าจะผ่าน การเลือกตั้งกลับไม่ได้ การเมืองท้องถิ่นของ ตำบลก็ใช้ระบบพรรคพวก เส้นสาย และ การซื้อเสียง โดยมีความสัมพันธ์กับการเมือง ระดับที่เหนือกว่า ซึ่งการลงรับสมัครเป็นทีมเกิดขึ้นหลังจาก การจัดเวทีทางการเมืองไป 2 ครั้ง แต่ปรากฏ ว่าต้องล้มเลิก ปัจจุบัน อบต.ทุ่งหวังมีนายชุมชนภัยรัตน์ เป็นประธานบริหาร นายมารี ฐะแสง เป็น ประธานสภา
27 ก.ค. 2542	ประชุมเรื่องกองทุนชุมชน (SIF) เมนู 5	เข้าร่วมประชุมกองทุนการลงทุนเพื่อสังคม เมนู 5 ณ โรงแรมไดอิชิ เรื่องกองทุน สวัสดิการชุมชน ในครั้งนี้มีแกนนำเข้าร่วม 3 คน คือ คุณบรรเจต นะแสง คุณประเสริฐ หนูทอง คุณอุดม แก้วประดิษฐ์ การประชุม พูดถึงการเข้าถึงผู้ยากลำบากหรือผู้ด้อย โอกาสในชุมชน น่าจะเป็นใครบ้าง ผู้นำ ชุมชนมีหลักเกณฑ์ในการมองอย่างไร และ วิธีการแนวทางในการคัดเลือก การคิด เป็นโครงการเพื่อช่วยเหลือกลุ่มคนดังกล่าว ซึ่งในการเข้าร่วมประชุมในครั้งนี้ เป็นการ เปิดวิสัยทัศน์ มุมมองของผู้นำในชุมชน ในการจัดกิจกรรมเพื่อเข้าถึงผู้คนยากไร้ ในชุมชนของตนเอง และเป็นการพัฒนา ความคิด และทักษะของผู้นำในเรื่องการคิด การเข้าร่วมโครงการ หลักการเข้าร่วมประชุม ผู้เข้าร่วมประชุม ก็กลับมาพูดคุยกันต่อถึงแผนงานที่จะทำ ต่อไป ได้มีการวางแผนเพื่อสื่อสารไปถึง

วัน เดือน ปี	กิจกรรม	รายละเอียด
		ประธานชมรมออมทรัพย์ เป็นกรรมการประชุมและหาแนวทางในการเคลื่อนกิจกรรมต่อไป
มิ.ย-ส.ค. 2542	ฝึกอบรมผ้าบาติก	การฝึกอบรมเรียนผ้าบาติก เป็นการอบรมกับกลุ่มเยาวชนของตำบลที่เป็นงานสืบเนื่องกันมา และการประสานงานกับ กศน. จังหวัดสงขลา โดย กศน. รับผิดชอบในด้านอาจารย์ผู้สอนโครงการวิจัย และผู้เข้าร่วมอบรมช่วยกันด้านอุปกรณ์การเรียน และสถานที่ ในครั้งนี้ใช้หลาทวดเป็นที่ฝึกอบรม โดยจะมีการฝึกอบรมในช่วงเย็นของทุกวัน จันทร์-ศุกร์ เวลา 17.00-19.00น. เป็นเวลา 2 เดือน เยาวชนที่มาฝึกอบรมส่วนใหญ่เป็นกลุ่มที่มีความสัมพันธ์กับหลาทวด และเคยร่วมกิจกรรมอื่นๆ กันมาบ้างแล้ว จำนวน 30 คน ในระยะแรก (หลักสูตรทั่วไป) หลังจากนั้นผู้เรียนช่วยกันลงทะเบียนเรียน กศน. จ้างครู โครงการวิจัย สนับสนุนด้านอุปกรณ์เรียนในหลักสูตรที่สูงขึ้น ผลปรากฏว่ามีผู้เรียน 20 คน เรียนกันแบบเอาจริงเอาจัง จนเกิดเป็นกลุ่ม เยาวชนทำผ้าบาติก 1 กลุ่ม และผลิตค้าขาย แต่ต่อมาไม่มีใครได้ไปร่วมจัดการด้านการตลาด และประกอบกับการจัดการภายในกลุ่มในเรื่องเวลาของเยาวชนที่ว่างไม่ตรงกัน กลุ่มจึงยกเลิกการรับ Order จากลูกค้า ซึ่งเดิมพอจะขายได้ และเป็นการรวมกลุ่มแบบหลวมๆ ปัจจุบันกลุ่มเยาวชนกลุ่มนี้ก็ยังคงแวะเวียนมาใช้บริการหลาทวดเป็นประจำ จากการดำเนินงานของโครงการเมธีวิจัย

วัน เดือน ปี	กิจกรรม	รายละเอียด
		อาวโล ที่ได้มีศูนย์ประสานงานในพื้นที่และมีเจ้าหน้าที่อยู่ในชุมชนตลอดเวลาเป็นผลทำให้เกิดการพบปะกับผู้คนที่เกี่ยวข้องกับตำบล เช่น สถานีอนามัย ได้มาพูดคุย เพื่อให้ที่ทำการเป็นศูนย์กลางหมู่บ้าน เพราะเห็นว่าเป็นสถานที่ ที่มีคนไปมาบ่อย สะดวก อยู่ใจกลางของชุมชน จึงได้มีการแบ่งกันให้อสม. มาอยู่ประจำ แต่ขณะนี้กิจกรรมยังไม่เกิด ซึ่งทางศูนย์ยินดีให้บริการ นอกจากนี้ก็มี กศน. ได้มีการพูดคุยกันว่า ให้เป็นที่ทำการของการเรียนรู้ชุมชน และของ กศน. ได้มีการนำโทรทัศน์ จานดาวเทียม เพื่อบริการให้กับผู้คนที่ไม่มีโทรทัศน์ และจากดาวเทียม ไม่ได้ใช้ให้เกิดประโยชน์ และเป็นที่รับส่งหนังสือพิมพ์ให้กับหมู่บ้าน จะมีชาวบ้านทยอยกันมาใช้บริการ หนังสือพิมพ์กันเป็นประจำ จากการประสานงานกันกับหน่วยงานราชการในพื้นที่ ทำให้ได้รู้จักพูดคุยกับเจ้าหน้าที่บางคน ได้หารือกันถึงกิจกรรมร่วมกันในตำบล กิจกรรมที่สืบทอดต่อมา คือ การอบรมเรียนทำผ้าบาติก ผลที่ได้รับจากการฝึกอบรม ได้เห็นการร่วมมือกันมากยิ่งขึ้น
1-15 ส.ค. 2542	จัดทำสรุปเอกสารต้นฉบับ (บทที่ 3 สภาพทั่วไปของตำบลทุ่งหวัง)	ได้เขียนข้อมูลสภาพทั่วไปของตำบลทุ่งหวัง ได้แก่ ความเป็นมา และสภาพทางเศรษฐกิจ
18 ส.ค. 2542	ร่วมทำบัญชีทะเบียนของชาวบ้านตำบลทุ่งหวัง	การทำบัญชีทะเบียนของชาวบ้านตำบลทุ่งหวัง จะเป็นการพบญาติที่อยู่ในละแวกตำบลเดียวกัน และเป็นการทำกิจกรรมร่วมกัน

วัน เดือน ปี	กิจกรรม	รายละเอียด
		ระหว่างชาวไทยพุทธ-มุสลิม ชาวบ้านที่มา ร่วมกันทำบุญชายทะเลในครั้งนี้นำการสร้าง ศาลาชายทะเลใหม่ โดยชาวบ้านตำบล เกาะแก้ว พุทฺธวัง นาทับ ช่วยกันสร้าง ทั้งแรงกายและอุปกรณ์
2-3 ส.ค.42	จัดเตรียมค่ายเยาวชน	ได้ร่วมกับเยาวชนในตำบล เรื่องการเตรียมจัด กิจกรรมค่ายพุทฺธวังศึกษา ค่ายพุทฺธวังศึกษา เกิดจากเยาวชนในตำบล ที่ ได้ไปเรียนนอกชุมชน และเป็นคนที่ค่อนข้างดี สนใจกิจกรรมมาก และเมื่อกลับมาอยู่บ้าน ก็ต้องการคิดทำกิจกรรมในหมู่บ้านของตนเอง โดยเขาคาดว่าจะดึงเอาทรัพยากรจากข้างนอก มาใช้ เช่น งบประมาณ ผู้คน และอื่น ๆ เห็นที่ หลากหลายเลยสนใจในกิจกรรมจึงเข้ามาพูดคุย ในครั้งนี้นำกันวางแผน การทำโครงการ หาที่ ปรึกษา และวิธีการเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายที่ต้อง การและรวมถึงการช่วยเขียนโครงการ
4 ส.ค.42		ศึกษาเอกสาร ข้อมูล เรื่องแผนฯ 8 ซึ่งเป็นการ สรุปเอกสารเกี่ยวกับการเกิดประชาคม
13-15 ส.ค.42	เก็บข้อมูลในพื้นที่	เตรียมประสานพื้นที่ นัดหมายชาวบ้าน เพื่อ เตรียมการจัดกิจกรรมเวทีในหมู่บ้าน ครั้งที่ 2 ของบ้านอ่างทอง หลังจากจัดครั้งแรก เรื่อง ประวัติชุมชนและสรุปเป็นเอกสารที่ผ่านการตรวจ สอบจากชุมชนแล้ว
16 ส.ค.42		ครั้งที่ 2 เป็นการกำหนดทิศทางอนาคตของ บ้านอ่างทองว่าจะมีทิศทางการพัฒนาไปใน ทิศทางใดบ้าง โดยมีชาวบ้านมาร่วมประมาณ 15 คน ส่วนมากเป็นผู้ชายมากกว่าผู้หญิง ชาวบ้านที่มาประกอบ

วัน เดือน ปี	กิจกรรม	รายละเอียด
		ด้วย สมาชิกอบต. กรรมการออมทรัพย์ ผู้นำ อิสระ และผู้ที่มาโดยไม่ได้ตั้งใจ แม่บ้าน และ อสม. ใช้เวลาในการพูดคุยประมาณ 3 ชั่วโมง เรื่อง ที่พูดคุยมีดังนี้ -วิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็งของตนเอง ดูว่าปัญหา บ้านตนเองมีอะไรบ้าง โดยใช้วิธีระดมสมองแล้ว เรียงลำดับความสำคัญของปัญหา -หาจุดแข็ง หรือข้อดีของชุมชนว่ามีอะไรบ้าง และมีสิ่งใดที่สามารถนำมาปรับใช้หรือแก้ไข ปัญหาที่เกิดขึ้นได้ -หาทางออกในอนาคต โดยเอาปัญหาและ ภูมิปัญญาที่มีเป็นตัวตั้ง ในการหาทางออกใน อนาคตและได้แบ่งออกเป็นทีม เพื่อการทำงาน อย่างต่อเนื่อง และมีการนัดกันภายในของ สมาชิกแต่ละทีม เพื่อกลับไปทำงานต่อ
17 ส.ค.42		สรุปกิจกรรมที่บ้านอ่างทองเป็นเอกสาร
18 ส.ค.42	เก็บข้อมูลชุมชน	คุยกับแกนนำ หมู่ที่ 2 คุณบรรเจต นะเส คุณ ประเสริฐ หมู่ที่ 9 เรื่องกองทุนชุมชน และทิศทาง ของตำบลทุ่งหวังที่จะพัฒนาโครงการเพื่อสนับสนุนจาก SIF
19 ส.ค.42	เก็บข้อมูลชุมชน	คุยกับแกน หมู่ที่ 3 คุณสัมพันธ์ จิรันดร เรื่อง สถานการณ์การปกครองส่วนท้องถิ่น และการหา แนวทางสร้างรายได้เสริมให้กับชาวบ้าน (ที่ลล ทวด).
20 ส.ค.42		จัดเตรียมต้นฉบับเรื่องจดหมายข่าวต่อ ปราบกฏว่า จากการประชุมทีมเห็นว่าการทำ จดหมายข่าวราคาแพงไม่คุ้มกับการลงทุน นำ

วัน เดือน ปี	กิจกรรม	รายละเอียด
		จะปรับเปลี่ยนรูปแบบการสื่อสารเป็นแบบอื่น เช่น การปรับระบบการใช้เสียงตามสายในหมู่บ้าน ซึ่งหมู่ที่ 2 ได้มีการปรับปรุงแล้วแต่ยังไม่ทั่วถึง
29 ส.ค.42		ประชุมสัมพันธ์อ้อมทรัพย์ ณ ตำบลทุ่งหวัง ซึ่งมีชาวบ้าน จากทุ่งหวังร่วมด้วย และอบต. ทุ่งหวัง เป็น 1 ในสมาพันธ์ด้วย ในครั้งนี้คุณบรรเจต ได้มอบหมายให้เป็นคนดำเนินการในการประชุมซึ่งสามารถทำหน้าที่ได้ดีทั้งเนื้อหา การประชุมที่บรรลุเป้าหมาย ตรงตามเวลาที่กำหนด ซึ่งได้รับการยอมรับมากขึ้น ซึ่งจากเดิมคุณบรรเจต ไม่ค่อยจะได้ทำหน้าที่มาก แต่ภายหลังเข้าร่วมโครงการวิจัย ประชาคม น้อยเข้าร่วมโครงการวิจัย ประชาคมน้อย ได้รับเชิญไปเป็นวิทยากรบ่อย และได้มีโอกาสไปร่วมประชุมฝึกอบรมต่างๆ มากขึ้น
1 ก.ย.42	สังเกตการณ์	ร่วมสังเกตการณ์กิจกรรมในราห์ลงครุ บ้านไทรครอบ
2 ก.ย.42	พบแกนนำหมู่ที่ 3	เตรียมการจัดเวทีในหมู่บ้าน โดยนัดคุยกับนายนิโรจน์ และสมนึก ณ ที่ทำการกลุ่มอ้อมทรัพย์
5-8 ก.ย.42	ประชุม	ไปร่วมประชุมการนำเสนอผลงานวิจัยเรื่องปัจจัย การเกิดประชาคมตำบลของสกว.
9 ก.ย.42		ไปสถาบันทักษิณคดีศึกษา คุยเรื่องงานกับ รศ.อำนาจ ยัสโยธา
14 ก.ย.42	เตรียมการฝึกอบรม กลุ่มแม่บ้าน	เตรียมหลักสูตรการฝึกอบรม
10-15 ก.ย.42	เตรียมการฝึกอบรมผ้าบาติก ให้หมู่ที่ 5	ประสานงานกับ กศน. จังหวัดสงขลา อบรมผ้าบาติกให้กับเยาวชน ณ หมู่ที่ 5 ประสาน

วัน เดือน ปี	กิจกรรม	รายละเอียด
		และนัดวันเรียนกันในเดือนถัดไป คือ เรียนวันเสาร์-อาทิตย์ เข้าถึงเพียง มีเยาวชนเรียน 15 คน เป็นเวลา 4 อาทิตย์ การจัดกิจกรรมอบรมผ่านบาติกในครั้งนี้เกิดจากแนวความคิดของคุณนิศยา ปาลรัตน์ที่ต้องการให้เยาวชนในหมู่บ้านมีกิจกรรมร่วมกัน
19 ก.ย.42	เตรียมงานแม่บ้านกับคุณศิริมาที่ตลาด	-เตรียมรายละเอียดการฝึกอบรมแม่บ้านที่ตลาดกับพินิต ในรายละเอียดที่ต้องเตรียมการ โดยคุณจันทร์นารับผิดชอบด้านวิทยากร และเนื้อหาฝึกอบรม พินิตประสานผู้เข้าร่วม
26 ก.ย.42	ฝึกอบรมแม่บ้าน ณ วัดทุ่งหวังใน	โดยเชิญคุณสามารถ สระแก้ว มาเป็นวิทยากร ซึ่งเป็นผู้ชำนาญในการทำกิจกรรมกลุ่มแม่บ้านและพัฒนาศักยภาพผู้หญิง ผู้หญิงกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาต่าง ๆ ผู้เข้าร่วมประมาณ 40 คน เป็นตัวแทนสตรีทั้ง 9 หมู่บ้าน หมู่ที่ 2 มากที่สุด 10 คนโดยเฉพาะคลองโหนด ซึ่งมีกลุ่มแม่บ้าน ที่รวมกลุ่มทำกิจกรรมกันอยู่แล้ว
2 ต.ค.42	ประชุมทีมเมธีวิจัยที่ สถาบันทักษิณคดีศึกษา	ไม่ได้ร่วมเพราะมีกิจกรรมเปิดศูนย์กีฬาประจำตำบลและมีส่วนร่วมในการช่วยจัดกิจกรรม
3 ต.ค.42	ประชุมสรุปประจำปีแม่บ้านคลองโหนด	เป็นการสรุปกิจกรรมประจำปีของแม่บ้าน ได้แก่ การสรุปกิจกรรม ปัญหาอุปสรรคและการจัดการด้านการเงิน ในครั้งนี้ได้เสนอรูปแบบวิชาการจัดทำระบบบัญชีและใน การแบ่งสัดส่วนผลกำไรของกลุ่มจากการผลิตดอกไม้-จันทร์ออกเป็นสัดส่วน และหาผู้รับผิดชอบบัญชีการใช้จ่ายเงิน ซึ่งที่ประชุมรับประเด็นนำมาปฏิบัติในปีต่อไป ผลที่เกิดขึ้น มีการแต่งตั้งกรรมการฝ่ายบัญชี ดูแลการเงิน มีการสรุปยอดการเงินในแต่ละเดือน

วัน เดือน ปี	กิจกรรม	รายละเอียด
20 ต.ค.42	ประชุมเตรียมงานลอยกระทง ซึ่งจัดขึ้นเป็นปีแรกของบริเวณบ้านทุ่งหวัง	ประชุมคณะกรรมการ เตรียมงานลอยกระทง ซึ่งโดยส่วนใหญ่ เป็นแกนนำ ที่รวมกิจกรรมกันมาตลอดที่หลาหวด เวลา 2 ทุ่ม แกนนำที่เข้าร่วมครั้งนี้มีคณะกรรมการหมู่บ้านเข้าร่วมประชุมด้วย และเยาวชน 3 คนในที่ประชุม ผู้ใหญ่บ้านดำเนินการประชุม มีการแบ่งหน้าที่ทำงานและรายละเอียดการจัดกิจกรรม โดยทีมวิจัยอยู่ในส่วนสนับสนุนให้เกิดกิจกรรมและในรายละเอียดกิจกรรมของงาน
21 พ.ย.42	เตรียมงานลอยกระทง	จัดเตรียมความพร้อม คณะทำงานชุดเดิมที่หลาหวดใช้เวลาตอนหัวค่ำ
22 พ.ย.42	จัดงานลอยกระทงที่หลาหวด	มีประชาชนให้ความสนใจมาก มีผู้เข้าร่วมประมาณ 500 คน กิจกรรมในคืนนี้ ได้แก่ การประกวดกระทง การแต่งกายงดงามอย่างไทย การละเล่นสนุกสนานของเด็ก ๆ
23 พ.ย.42	สรุปงานลอยกระทง	สรุปารยรับจากการบริจาคของขวัญ และการบริจาคเงินของชาวบ้าน สรุปรายจ่ายและจัดเก็บเวที
28 พ.ย.42	ประชุมคณะกรรมการเมนู 5 ณ วัดทุ่งหวังใน	เป็นการประชุมคณะกรรมการประจำเดือน พูดคุยกันแบบสบาย ๆ และรายงานเรื่องงานเมนู 5 ซึ่งคณะกรรมการเมนู 5 ในที่นี้ คือ คณะกรรมการกับโครงการมาตลอดและร่วมกันเขียนโครงการฯ โดยโครงการวิจัยฯ สนับสนุน ในกระบวนการทำงาน เช่น การสร้างทีม การมีส่วนร่วม และการวิเคราะห์ชุมชน
5 ธ.ค.42	ประชุม	ประชุมทีมงาน เตรียมกิจกรรมสองล้อรักษาดินครั้งที่ 1
10 ธ.ค.42		จัดสองล้อรักษาดินครั้งที่ 1

วัน เดือน ปี	กิจกรรม	รายละเอียด
12 ธ.ค.42	ประชุม	จัดประชุมคณะแกนนำ เตรียมดูงานบ้านคีรีวง ที่ หลาหวด
19 ธ.ค.42	ประชุม	ประชุมคณะกรรมการเตรียมดูงานที่บ้านคีรีวง
22 ม.ค.43	ศึกษาดูงานบ้านคีรีวง	ดูงาน โดยมีคณะแกนนำและคณะกรรมการ- การกลุ่มออมทรัพย์เข้าร่วม จำนวน 60 คน
12 ก.พ.43	อบรมแม่บ้าน	ประสานกับคุณศิริมา นิตยโย อบรมแม่บ้านเรื่อง การทำวันมะพร้าว ที่หลาหวด
17-21 ก.พ.43	ศึกษาดูงาน	ศึกษาดูงานจังหวัดฉะเชิงเทรา บ้านผู้ใหญ่วิบูลย์ เข้มเฉลิม จังหวัดศรีอยุธยา จังหวัดชัยนาท และกรุงเทพฯ โดยมีผู้เข้าร่วม 60 คน ได้แก่ แกน นำ กรรมการออมทรัพย์ และผู้สนใจเรื่อง สมุนไพร
25 ก.พ.43		สรุปผลการดูงานวัดอ่างทอง
28 ก.พ.43	เข้าร่วมประชุม	ประชุมคณะทำงานแผนฯ ฉบับที่ 9 โดยมีแกนนำ นายบรรเจต นายสัมพันธ์ เข้าร่วมกิจกรรมในครั้ง นี้
18-19 มี.ค.43		ขึ้นเขาอ่างทอง สัมภาษณ์ผู้สมุนไพร มีผู้อาวุโส แกนนำและชาวบ้าน เยวชน เข้าร่วม เพื่อ สัมภาษณ์ผู้สมุนไพรที่จะทำหลังจากศึกษาดูงาน
17-18 เม.ย.43		อบรมผู้นำกระบวนการที่ทะเลน้อย โดยมีแกนนำ เข้าร่วม 5 คน เพื่อฝึกการดำเนินการประชุม

ภาคผนวก 2

วิธีการคัดเลือกแกนนำชุมชน

จากการทำกิจกรรมร่วมกับชุมชนมาตลอดระยะเวลาเกือบ 10 เดือน ทำให้ผู้ช่วยนักวิจัยได้รู้จักชุมชนและผู้คนพอสมควร ทั้งผู้นำ ชาวบ้านและกลุ่มองค์กรชาวบ้าน จึงมีโอกาสดำเนินการพูดคุยขอคำปรึกษาในการทำงานเรื่อยมา รวมถึงการร่วมกันหารายชื่อแกนนำในครั้งนี้ด้วย โดยการร่วมกันเสนอชื่อ และการแนะนำกันปากต่อปาก

หลังจากได้รายชื่อ ผู้ช่วยนักวิจัยจึงไปพบปะพูดคุย ชวนสนทนาถึงเรื่องต่างๆ ไปของชุมชนและความคิดเห็นต่างๆ เกี่ยวกับการพัฒนาชุมชน หลังจากนั้นก็ทิ้งแบบสอบถามไว้ให้กรอกข้อมูล ในครั้งแรกมีผู้นำทั้งหมดที่ได้รายชื่อมา 22 คน ในจำนวนนี้ผู้นำที่เคยร่วมกิจกรรมกับโครงการวิจัยฯ มาแล้ว ประมาณ 15 คน นอกนั้นยังเป็นคนใหม่ที่ยังไม่เคยร่วมกิจกรรมกันมาก่อน แต่ต่อมาในช่วงของการปฏิบัติงานมีบางคนที่ไม่ได้ร่วมงานกันตลอดบางคนก็ร่วมกันเฉพาะครั้งคราวแต่ที่จะเสนอต่อไปนี้ คือ กลุ่มคนที่ร่วมงานกันตลอดจำนวน 25 คน ซึ่งจากเดิมคาดหวังเพียง 5 - 7

และหลังจากนั้นก็พยายามแจกแจงรายละเอียดเกี่ยวกับกรอบความคิดประชาคมว่าน่าจะมีอะไรบ้างแล้วจัดกลุ่มแกนนำตามเนื้อหาที่สนใจ สามารถจัดได้ให้เห็นในตาราง แต่อาจจะต้องมีการเปลี่ยนแปลงบ้าง หลังจากเข้าร่วมกิจกรรม เพราะเท่าที่ทราบผู้นำบางคนมีความสนใจ มีความสามารถในหลายกิจกรรมในชุมชน จึงยังไม่สามารถแบ่งกลุ่มเนื้อหาที่กำหนดไว้ได้ชัดเจน

การเสริมสร้าง หรือ การสนับสนุนให้เกิดประชาคมตำบลเป้าหมาย ก็คือ การสนับสนุนสู่การพัฒนา และการแก้ปัญหาของชุมชน โดยฐานการมีส่วนร่วมของคนในตำบล คือ การร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผลประโยชน์ อันนำไปสู่ความเข้มแข็งของชุมชนในอนาคต ซึ่งโครงการวิจัยฯ มองว่าปัจจัยเหล่านี้เป็นปัจจัยที่นำไปสู่ความเป็นประชาคม หรือความเข้มแข็งของตำบล ถ้าหากมีปัจจัยเหล่านี้มากเพียงไร ที่นั่นก็มีความเป็นประชาคมสูง โดยการศึกษาปรากฏการณ์ และกระบวนการในการทำงานในชุมชนเพื่อหาปัจจัยที่จะเสริมความเข้มแข็งดังกล่าว และแนวทางในการผลักดันให้เกิดประชาคมในตำบล

ลักษณะการเป็นประชาคมตามที่กำหนดไว้ มีดังนี้

1. โครงสร้างพื้นฐานที่เอื้ออำนวยต่อการเป็นประชาคม เป็นกลุ่ม หรือองค์กรประชาชนในชุมชนจัดตั้งขึ้น และเครือข่ายความสัมพันธ์ ระหว่างกลุ่ม หรือองค์กรเหล่านี้ หรือกิจกรรมพิเศษอื่นๆ ที่ชุมชนได้สร้างขึ้น

2. กระบวนการเฉพาะบางอย่าง เช่น กระบวนการเรียนรู้ของประชาชน กระบวนการตัดสินใจเกี่ยวกับเรื่องสาธารณะ
3. ธรรมชาติของการเป็นผู้นำ ความรู้ความสามารถในการพัฒนาตนเอง
4. จิตสำนึกสาธารณะ
5. ความสัมพันธ์ของประชาชนกับสถาบันต่างๆ
6. ความรู้สึกของประชาชนในด้านที่เกี่ยวกับความเป็นชุมชน หรือความผูกพันระหว่างกันเองกับชุมชน ความภูมิใจในชุมชนและตนเอง
7. การมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่น
8. บทบาทระบบราชการ
9. ความศรัทธาต่อระบบราชการ
10. บทบาททางศาสนา

ลักษณะการเป็นประชาคมทั้ง 10 ข้อ เป็นสิ่งที่ผู้ทำการวิจัยต้องทำการศึกษาว่า ในตำบลทุ่งหวัง มีลักษณะทั้ง 10 ลักษณะนี้หรือไม่ และแต่ละลักษณะมีปัจจัยเงื่อนไขอะไรบ้างที่ไปเกื้อหนุนให้เกิด หรือมีอะไรอื่นอีกบ้าง นอกจากกรอบ 10 ข้อที่วางไว้

ทิศทางการทำงานในอนาคต

หลังจากได้รายชื่อแกนนำ โครงการวิจัยฯ ได้วางแผนงานในการทำงานดังนี้ คือ

1. การศึกษาผ่านปรากฏการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชนโดยการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม และการร่วมทำกิจกรรมร่วมกัน
2. การร่วมคิดร่วมทำกิจกรรมกับแกนนำ โดยผ่านกิจกรรมเสริมกระบวนการเรียนรู้ตามกำหนดไว้ในโครงการฯ เช่น การจัดเวทีแลกเปลี่ยน การพบปะพูดคุย การฝึกอบรม การศึกษาดูงาน เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อศึกษาปัจจัยการสร้างเสริมความเข้มแข็งประชาคม ตามลักษณะประชาคมที่วางไว้ โดยนำมาเป็นแนวทางกำหนดเป็นเนื้อหา เพื่อหาแนวทาง/วิธีการที่จะลงปฏิบัติการในชุมชน ลักษณะ 10 ประการ → วิธีการ → ปฏิบัติการสู่ชุมชนโดยผ่านแกนนำ และเมื่อจบโครงการ กลุ่มผู้นำเหล่านี้สามารถเป็นตัวชี้วัดในการทำงานและการเป็นประชาคมของตำบลทุ่งหวัง ว่ามีปัจจัยอะไรบ้าง ที่เกื้อหนุนกระบวนการในการสนับสนุนประชาคมตำบลโดยอาจจะแบ่งกลุ่มเนื้อหาได้ดังนี้

เนื้อหา	รายชื่อแกนนำ
1. โครงสร้างพื้นฐานที่เอื้ออำนวยต่อการเป็น ประชคม เป็นกลุ่ม / องค์กรประชาชน/ กิจกรรมพิเศษของชุมชน	บรรเจต นะแสง, กระจ่าง ปาลรัตน์, เหริม เล้งบันทึก
2. กระบวนการเฉพาะบางอย่าง เช่น กระบวน การเรียนรู้ของประชาชน กระบวนการตัดสินใจ ใจเกี่ยวกับเรื่องสาธารณะ	ศึกษา พานุรัตน์, สุชาติ อนันต์, สัมพันธ์ จิรันดร
3. ธรรมชาติของการเป็นผู้นำ ความรู้ในการ พัฒนาตนเอง	หมัด เหมรัญ, สัมพันธ์ จิรันดร บรรเจต นะแสง
4. จิตสำนึกสาธารณะ	ประเสริฐ หนูทอง, อภินันท์ โชติช่วง, นิตยา ปาลรัตน์, ประเดิม อนันต์, เตือนใจ พุ่มห่อ
5. ความสัมพันธ์ของประชาชนกับสถาบัน ต่างๆ	สิริมา นิตตะโย, สัมพันธ์ จิรันดร, อุดม แก้วประดิษฐ์
6. ความรู้สึกรของชุมชน, ความผูกพัน ความ ภูมิใจในชุมชนของตนเอง	บรรเจต นะแสง, อภินันท์ โชติช่วง เจ้บุญด้อ เหมอารัญ, อุดม แก้วประดิษฐ์
7. การมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่น	สัมพันธ์ จิรันดร, ธวัชชัย สุขกระจ่าง
8. บทบาทระบบราชการ	สัมพันธ์ จิรันดร, สิริมา นิตตะโย
9. ความศรัทธาต่อระบบราชการ	พรชนก รัสโนชา, นิตยา ปาลรัตน์, วันเนาว์ ปิยะมโน
10. บทบาททางศาสนา	พระมหาถาวร สคารโว

การแบ่งรายชื่อกลุ่มคนอาจมีการเปลี่ยนแปลงได้ตามความเหมาะสมจากข้อสรุปในการทำงาน

รายชื่อแกนนำชุมชน

ลำดับ ที่	ชื่อ - สกุล	สถานที่
1	นายอุดม แก้วประดิษฐ์	38/1 ม.1 ต.ทุ่งหวัง
2	พระมหาถาวร สคารโว	วัดอ่างทอง ม.1 ต.ทุ่งหวัง
3	นายเฮอร์ม เล้งบันทิก	252 ม.2 ต.ทุ่งหวัง
4	นางศิริมา นิตตะโย	207/2 ม. 2 ต.ทุ่งหวัง
5	นายอภิรักษ์ โชติช่วง	163 ม.2 ต.ทุ่งหวัง
6	นายไฉ่ แก้วสุวรรณ	142 ม.2 ต.ทุ่งหวัง
7	นายบรรเจต นะแสง	168/2 ม.2 ต.ทุ่งหวัง
8	นายสัมพันธ์ จิรินทร์	5/3 ม.3 ต.ทุ่งหวัง
9	นายนิโรจน์ แซ่ตัน	133/1 ม. 3 ต.ทุ่งหวัง
10	นางสาวพรชนก รัสโนชา	89/1 ม.3 ต.ทุ่งหวัง
11	นายศึกษา พาหุรัตน์	14 ม.4 ต.ทุ่งหวัง
12	นางนิตยา ปาลรัตน์	90 ม.5 ต.ทุ่งหวัง
13	นายกระจำง ปาลรัตน์	129 ม.5 ต.ทุ่งหวัง
14	นางวรรณดา ศักดาณรงค์	100 ม.5 ต.ทุ่งหวัง
15	นางเดือนใจ พุ่มห่อ	174 ม.5 ต.ทุ่งหวัง
16	นายนิคม อุไรรัตน์	6 ม.6 ต.ทุ่งหวัง
17	นายเจื้อด้อย เหมอารัญ	70/1 ม.7 ต.ทุ่งหวัง
18	นายยศ คงะฤทธิ์	157 ม.7 ต.ทุ่งหวัง
19	นายหมัด เหมอารัญ	44 ม.7 ต.ทุ่งหวัง
20	นายธวัชชัย สุขกระจำง	44 ม.8 ต.ทุ่งหวัง
21	นายสุชาติ อนันต์	34 ม.9 ต.ทุ่งหวัง
22	นางวันเนาว์ ปิยะมโน	23/1 ม.9 ต.ทุ่งหวัง
23	นายประเสริฐ หนูทอง	81 ม.9 ต.ทุ่งหวัง
24	นางสาวสุภาภรณ์ คงประดิษฐ์	39/1 ม.9 ต.ทุ่งหวัง
25	นายประเดิม อนันต์	32 ม. 9 ต.ทุ่งหวัง

นายอุดม แก้วประดิษฐ์

อายุ 36 ปี อยู่บ้านเลขที่ 38/1 หมู่ 1 ซึ่งเป็นคนดั้งเดิมที่นี่ เรียนจบชั้นม.6 มีอาชีพเป็นลูกจ้างประจำส่วนราชการ สมรสกับนางพะยอม มีบุตรหญิง 2 คน จากที่เป็นคนดั้งเดิม จึงค่อนข้างรู้ประวัติของชุมชนดี ปัจจุบันมีตำแหน่งรับผิดชอบในชุมชนหลายตำแหน่ง เพราะเป็นผู้ที่ให้เวลากับชุมชนมาตลอด โดยเฉพาะในกลุ่มออมทรัพย์เป็นผู้ริเริ่มจัดตั้งในหมู่ 1 และเป็นกรรมการมาตลอด ปัจจุบันมีตำแหน่งเป็นประธานกลุ่มฯ จนในภายหลังค่อนข้างเข้าไปมีส่วนร่วมในชุมชนมากขึ้นเกือบทุกเรื่องในงานชุมชน เป็นคนคอยชี้แนะทางความคิด นอกจากนี้มีตำแหน่งอื่นๆ เช่น ประธานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้างทุ่งหวัง ประชาสัมพันธ์ชมรมออมทรัพย์อำเภอเมือง โดยบุคลิกแล้วเป็นคนใจเย็น สุขุม ชี้แจงเหตุผลมากกว่าการใช้อารมณ์ ส่วนตัวแล้วพื้นพค่อนข้างคิดการณ์ไกลในงานพัฒนา โดยเฉพาะประเด็นการสร้างการมีส่วนร่วมที่ได้พยายามคิดงานเกือบทุกอย่าง โดยฐานการมีส่วนร่วมและการใช้วัฒนธรรมท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์

พื้นผมมองว่าในตำบลทุ่งหวังค่อนข้างมีจุดเด่นหลายเรื่อง เช่นมีผู้นำกลุ่มหนึ่งที่สนใจพัฒนาตำบลกันอย่างจริงจัง ในหมู่บ้านมีระบบเครือข่ายที่ช่วยเหลือเกื้อกูลกันสูง มีความร่วมมือกันดีโดยเฉพาะงานประเพณีต่างๆ และมีความพร้อมในด้านทรัพยากรเอื้อต่อการประกอบอาชีพของชาวทุ่งหวัง

และสิ่งที่ต้องมีการปรับปรุงบ้างได้แก่ ช่องว่างระหว่างผู้นำรุ่นเก่าและรุ่นใหม่ ชาวบ้านให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนา

พระมหาถาวร สкарโว

อายุ 42 ปี เรียนจบม. 3 และบาลี ป.ร.3 ปัจจุบันจำวัดอยู่ ณ วัดอ่างทอง หมู่ 1 ต.ทุ่งหวัง พี่เจ้าวร เป็นคนทุ่งหวังโดยกำเนิด มีแนวคิดในลักษณะของการรักชุมชนสูง และค่อนข้างเป็นพระที่มีแนวคิดเชิงพัฒนา จากการเทศนาในงานต่างๆ ท่านมักจะพูดถึงการมีส่วนร่วม การร่วมกันพัฒนา คิดถึงเรื่องสวัสดิการให้กับผู้สูงอายุ การสร้างความใกล้ชิดกันระหว่างชุมชนกับวัด และเป็นพระที่คอยชี้แนะแนวทางความคิด เช่นการร่วมเป็นสมาชิกกิตติมศักดิ์กับกลุ่มต่างๆ ในชุมชน

นอกจากนี้ยังเป็นพระที่ชวนขยายแสวงหาความรู้ ชอบอ่านหนังสือ เห็นการทำงานของชุมชน ถ้าหากเมื่อใดรวมกลุ่มกันได้ก็จะก่อให้เกิดพลัง และมีประสิทธิภาพมากกว่าแบบที่ทำคนเดียว และมองว่าทุ่งหวังค่อนข้างมีความพร้อมสูงในด้านทรัพยากรมนุษย์ คนได้รับการศึกษาดี มีฐานะ เป็นคนมีน้ำใจสูง

สิ่งที่เห็น คือพี่เจ้าวรพยายามใช้หลักทางศาสนา มาปรับใช้กับชีวิตประจำวันที่ต้องไปในทางเดียวกัน

นายบรรเจต นะแส

อายุ 37 ปี อยู่บ้านเลขที่ 168/2 หมู่ 2 ตำบลทุ่งหวัง จ.การศึกษาปริญญาตรี (สาขาสัตวบาล สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล) ปัจจุบันนายบรรเจต มีอาชีพเป็นเกษตรกร ทำนา ทำสวน เลี้ยงโคนม สมรสกับนางบรรจบ นะแส ชาวอำเภอกระแสสินธุ์ มีอาชีพเป็นบุคลากรประจำของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มีบุตร 2 คน ชาย 1 คน เรียน ป.2 และหญิง 1 คน เติบโตมาในครอบครัวที่อบอุ่น นายบรรเจต นะแส หรือพี่เจตนั้นมีบุคลิกเป็นผู้ใหญ่ใจดี ใจเย็นชอบเล่นดนตรีไทย มีเหตุผล ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

นายบรรเจต นะแส ปัจจุบันเป็นผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 2 ซึ่งได้รับตำแหน่ง โดยการเลือกตั้ง นอกจากนี้ ยังมีตำแหน่งอื่นๆ ในชุมชน เช่น กรรมการกลุ่มออมทรัพย์อีกหลายกลุ่ม ซึ่งนายบรรเจต มีความสามารถ ความชำนาญในเรื่องออมทรัพย์เป็นอย่างดี และเป็น 1 ใน 3 ที่ถูกเบิกจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์ในตำบลทุ่งหวัง ดังนั้น นายบรรเจต จึงค่อนข้างได้รับความไว้วางใจกับคนตำบลทุ่งหวังพอสมควร ประกอบกับเป็นคนบุคลิก อ่อนโยน เป็นนักประสานที่ดี และเป็นคนที่แสวงหาความรู้ใหม่ๆ ตลอดเวลา สังเกตได้จากเป็นคนชอบอ่านหนังสือ แนวให้สาระทางความคิด และเป็นคนเรียนรู้ในกิจกรรมของส่วนร่วมตลอด เช่น การเป็นคณะกรรมการจังหวัดของ SIF กองทุนเพื่อการลงทุนทางสังคม, ประชาคมจังหวัดสงขลา

เนื่องจากเป็นคนที่มีใฝ่ตัวพยายามเรียนรู้เรื่องใหม่ๆ ตลอดเวลา และเป็นคนที่มีแนวคิดเชิงสร้างสรรค์ โดยเฉพาะประเด็นการมีส่วนร่วมของชาวบ้านในการพัฒนา เป็นคนที่คิดประเด็นเรื่องการสร้างการมีส่วนร่วมได้อย่างลึกซึ้ง และเป็นที่ยอมรับของผู้นำคนอื่นๆ ในตำบล

เหตุผลที่ส่งเสริมให้บรรเจตสนใจในกิจกรรมส่วนร่วมจากการพูดคุยพบว่า เป็นนักกิจกรรมเก่าสมัยเป็นนักศึกษา และผู้คนในครอบครัว จากพ่อจนถึงรุ่นลูก ญาติพี่น้อง ค่อนข้างให้ความสำคัญกับชุมชนสูง ญาติพี่น้องก็อยู่ในแวดวงงานพัฒนา เช่น คุณบรรจง นะแส ซึ่งเป็นผู้ที่คร่ำหวอดกับงานพัฒนามานานนับ 10 ปี เป็นพี่ใหญ่ของ NGOs ได้ ซึ่งจากการที่ได้รู้จักกับครอบครัว เป็นครอบครัวที่ให้ความร่วมมือกับกิจกรรมของส่วนร่วมตลอด

ลักษณะเด่นอีกอย่างของพี่เจต คือ การพยายามเรียนรู้ ถึงข้อเด่น ทนทางสังคมของตำบล ได้พยายามเรียนรู้ถึงวัฒนธรรม ประเพณีอันเก่าแก่ และได้นำกิจกรรมเหล่านี้มาปรับใช้กับแนวทางในการทำงานปัจจุบัน พี่เจตจึงเป็นผู้นำชาวบ้านให้ความไว้วางใจมาก และเสียสละทั้งทรัพย์สิน เวลา ค่อนข้างมากกับกิจกรรมของส่วนร่วม

“มีกิจกรรมที่ไหน ที่นั่นเป็นเรื่องของหมู่บ้าน / ตำบล ขอให้รู้ รับรองได้ว่าต้องไปถึง”

นางศิริมา นิตตะโย

อายุ 38 ปี อยู่บ้านเลขที่ 207/1 ม.2 มีครอบครัว มีลูก 4 คน มีอาชีพธุรกิจส่วนตัวเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์ สื่อวิทยุ/วิดีโอ นางศิริมา หรือพี่นิด เป็นคนสงขลา แต่มาซื้อที่ดินสร้างบ้านในทุ่งหวังเป็นเวลานานแล้วจึงมีความรู้สึกรักและผูกพันเสมือนบ้านเกิด

พี่นิดเป็นกรรมการหมู่บ้านหมู่ที่ 2 เป็นที่ปรึกษากลุ่มแม่บ้านและเป็นผู้ริเริ่มกลุ่มแม่บ้านในตำบลทุ่งหวัง ปัจจุบันยังเป็นผู้ประสานงานให้กับกลุ่มแม่บ้านอื่นๆ ที่ไม่ใช่เฉพาะตำบล เช่น เป็นวิทยากรให้กับกลุ่มแม่บ้านที่ควนเนียง

บุคลิก เป็นคนที่คล่องแคล่วสมกับเป็นนักข่าว รวดเร็ว ใจกว้าง จะเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนเกือบทุกกิจกรรม แต่เป็นไปในลักษณะของผู้ประสานงานกับกลุ่ม/องค์กรภายนอกเสียมากกว่าเพราะมีความคล่องตัวสูง เป็นคนสนใจชุมชน เพราะคิดว่าอยู่ที่นี้มานาน และได้รับความอบอุ่นจากชุมชนมาตลอด จึงควรจะตอบแทนให้แผ่นดินตามโอกาส และเวลาอันสมควร จึงเป็นคนที่ไม่เคยปฏิเสธเมื่อไปขอความช่วยเหลือให้ทำงานเพื่อส่วนรวม

นางสาวพรชนก รัสโนชา

อายุ 35 ปี อยู่บ้านเลขที่ 89/1 ม.3 จบปริญญาตรี อาชีพรับจ้าง โดยเฉพาะงานฝีมือ งานประดิษฐ์ ปัจจุบันยังเป็นโสด พี่คิดเป็นผู้หญิงตัวเล็ก คล่องแคล่วพูดเก่ง กล้าพูด ชอบช่วยเหลือคนอื่น เข้ากับคนได้ง่าย

พี่คิดมักไปช่วยงานหมู่บ้านเกี่ยวกับงานส่งเสริมอาชีพแม่บ้าน เป็นคนคอยจัดแต่งดอกไม้ งานแต่งงาน งานศพ งานอื่นๆ เป็นอันรู้กันว่าในตำบลถ้าต้องการสิ่งๆเกี่ยวกับงานประติมากรรมมักจะขอความช่วยเหลือ และโดยลักษณะนิสัยเป็นคนชอบงานส่วนรวม มีนิสัยชอบสนทนากับคนได้ง่าย

นอกจากนี้ยังเป็นกรรมการกลุ่มออมทรัพย์บ้านแขยง เป็นครูสอนประดิษฐ์นักเรียน กศน. เป็นงานชั่วคราว เป็นคนเรียกง่ายใช้คล่องในหมู่บ้าน

ด้านความคิดในงานส่วนรวม ยังไม่ใช่นักคิด แต่เป็นนักทำ เข้าใจ หรือสื่อสารได้ง่ายในเรื่องงาน รับผิดชอบงานที่รับมอบหมายดี

นายสัมพันธ์ จิรันดร

อายุ 51 ปี จบปริญญา มีครอบครัว มีบุตร 3 คน อาชีพเป็นเกษตรกร

ตำแหน่งในชุมชน เป็นกำนัน ซึ่งได้รับการเลือกตั้งเป็นมาหลายปี เป็นผู้คิดริเริ่มตั้งกลุ่มออมทรัพย์ในตำบลทุ่งหวัง เป็นผู้นำยุคแรกที่ค่อนข้างเสียสละ ปัจจุบันมีงานรับผิดชอบชุมชนมาก

ก้านันสัมพันธ์ เป็นชาวทุ่งหวังโดยกำเนิด หลังจากเรียนจบกลับมาอยู่บ้าน เป็นเกษตรกรระยะหนึ่ง แล้วกลับไปเป็นหนุ่มธนาคาร เมื่อมีครอบครัวจึงกลับมาปักหลักฐานเป็นเกษตรกรที่ทุ่งหวังแต่นั้นมา

ด้านบุคลิกนิสัยส่วนตัว เป็นคนคิดเร็ว คิดไกล ใจดี เป็นคนที่ค่อนข้างได้รับข้อมูลในระดับกว้างมาก่อน มีเพื่อนฝูงมาก ชอบอ่านหนังสือโดยเฉพาะหนังสือแนวคิดเกี่ยวกับงานพัฒนาต่างๆ มักจะไม่พลาดสายตา มีความชำนาญเชี่ยวชาญเรื่องกฎหมาย การเมือง แต่ไม่คิดที่จะเล่นการเมืองในระดับที่สูงกว่าก้านัน เพราะอยากมีอาชีพทำสวนมากกว่า ชอบใช้ชีวิตแบบเรียบง่าย

นายศึกษา พายุรัตน์

อายุ 58 ปี อยู่บ้านเลขที่ 14 หมู่ที่ 4 จบประถมศึกษาปีที่ 4 อาชีพเกษตรกร เป็นชาวบ้านหมู่ที่ 4 มาตลอด

นำศึกเป็นสมาชิกกลุ่มวัว ซึ่งเป็นกลุ่มที่ค่อนข้างมีประวัติศาสตร์ยาวนานในการต่อสู้ ในการต่อรองกับหน่วยงานรัฐเรื่องการจัดการที่ดินสาธารณะของหมู่บ้านและการจัดตั้งกลุ่ม จึงค่อนข้างเป็นผู้นำประเภทลุยๆ ใจเย็น พูดน้อยแต่ชัดเจน ปัจจุบันยังเป็นประธานกลุ่มวัว เป็นคนที่คิดถึงผลประโยชน์ของกลุ่มเป็นหลัก เข้าใจเรื่องกลุ่มมากพอสมควร มองอนาคตว่าการทำกลุ่มโดยเฉพาะกลุ่มวัวเป็นการต่อสู้เพื่อรักษาที่ดินสาธารณะไว้ให้ลูกหลาน และการทำกิจกรรมกลุ่มเป็นการช่วยเหลือซึ่งกันและกันระหว่างชาวบ้านกันเอง

นางนิตยา ปาลรัตน์

อายุ 36 ปี อยู่บ้านเลขที่ 90 หมู่ที่ 5 จบปริญญาตรี รับราชการครู ปัจจุบันอยู่บ้านปลักหอม เดิมเป็นคนหัวไทร แต่มาเป็นสะใภ้บ้านปลักหอม มีบุตร 2 คน สามีอาชีพรับจ้าง

พินิดเล่าว่าเมื่อก่อนไม่ค่อยได้สนใจกิจกรรมของส่วนรวมมากนัก มีหน้าที่ตื่นเช้าก็ไปสอนหนังสือ ใครจะทำอะไรในหมู่บ้านก็รับรู้บ้าง แต่ไม่ค่อยได้เข้าร่วมกิจกรรมสักเท่าใด แต่พอระยะหลังได้รับการคัดเลือกเป็นกรรมการกลุ่มออมทรัพย์ทำให้สนใจกิจกรรมของส่วนรวมมากขึ้น และได้ไปร่วมกิจกรรมของที่อื่นมากขึ้น หูตาสว่างขึ้น และเห็นเป็นประโยชน์ จึงเข้าร่วมกิจกรรมมาตลอดประมาณ 1 ปีที่ผ่านมา และจากการมาอยู่ทุ่งหวังมองว่าคนที่มีความสมบูรณ์สูง มีความสามัคคีกันดี ปัจจุบันพยายามเรียนรู้งานเพื่อปรับปรุงกลุ่มออมทรัพย์บ้านปลักหอมให้ดียิ่งขึ้น

พินิดค่อนข้างเป็นผู้นำรุ่นใหม่ ของชุมชน จึงสังเกตได้ว่าเป็นคนที่สนใจเรียนรู้งานมากและพยายามทำงานเป็นกลุ่มมากกว่าการทำให้แบบคนเดียว เพราะบางครั้งการทำคนเดียวทำให้ยากแก่

การตัดสินใจ ตำแหน่งในปัจจุบันเป็นกรรมการกลุ่มออมทรัพย์ กรรมการเมนู 5 และงานอื่นๆในชุมชน

นายกระจำน ปาลรัตน์

อายุ 45 ปี อยู่บ้านเลขที่ 126 หมู่ที่ 5 จบ มัธยมศึกษาปีที่ 6 อาชีพเกษตรกรมีภรรยาและบุตร 2 คน เป็นชาวปลักหมอมโดยกำเนิดมีความสามารถพิเศษในการเล่นดนตรีไทยและร่วมวงกับเพื่อนบ้านมาฝึกซ้อมเพื่อเล่นในหมู่บ้านและตำบล

ตำแหน่งที่รับผิดชอบในชุมชน เป็นผู้นำกลุ่มออมทรัพย์บ้านปลักหมอม เป็นกรรมการหมู่บ้าน กรรมการกลุ่มป๊วย ครูสอนดนตรีไทยให้เด็กๆ ในหมู่บ้านและมักจะเป็นแกนนำในการจัดกิจกรรมของชุมชน ทั้งนี้เพราะเป็นคนทำงานให้หมู่บ้านมายาวนาน ชาวบ้านจึงให้ความไว้วางใจมาก และโดยคิดว่าประชาชนทุกคนในหมู่บ้านและตำบลร่วมกันเป็นเจ้าของกิจการ กิจกรรมนั้นๆ และการทำงานจะสำเร็จได้โดยอาศัยความร่วมมือของทุกคน

นายเจี๊ญเต๋อ เหมอารัญ

อายุ 44 ปี อยู่บ้านเลขที่ 70/1 หมู่ที่ 7 จบ ประถมศึกษาปีที่ 4 อาชีพทำสวน แต่งงานแล้ว มีบุตร 2 คน

ตำแหน่งที่รับผิดชอบในชุมชน ประธานกลุ่มน้ำยาง กรรมการกลุ่มสหกรณ์เกษตรกรชาวสวนบ้านทรายขาว และอยู่ในกลุ่มผู้นำของบ้านทรายขาว

โดยนิสสัยส่วนตัว เป็นคนชอบงานส่วนรวม และมีความเข้าใจในเรื่องการรวมกลุ่ม การตั้งกลุ่มเป็นอย่างไรดี แต่เพียงเฉพาะในหมู่บ้านของตนเองเท่านั้น ยังไม่คิดถึงคนภายนอกกลุ่ม นอกหมู่บ้าน เป็นคนที่คุยเสียงดังฟังชัด มีความมั่นใจในตนเองสูง เป็นคนที่พอใจกับความอุดมสมบูรณ์ของทุ่งหวัง และน้ำใจของผู้คน รวมถึงความเจริญในด้านเทคโนโลยี และด้านงานพัฒนาที่เป็นแหล่งศึกษาดูงานของกลุ่มคนจากต่างถิ่น

นายหมัด เหมอารัญ

อายุ 47 ปี อยู่บ้านเลขที่ 44 หมู่ที่ 7 จบ ประถมศึกษาปีที่ 4 อาชีพทำสวน เป็นคนดั้งเดิมของบ้านทรายขาว มีครอบครัว มีบุตร 2 คน

บังหมัดเป็นผู้นำที่สำคัญ เป็นที่เคารพนับถือของคนบ้านทรายขาว เป็นคนที่ปฏิบัติตนทั้งภารกิจทางศาสนาและกิจกรรมชุมชนไม่บกพร่อง ปัจจุบันตำแหน่งเป็นประธานกลุ่มเกษตรกรชาว

สวน เกษตรกรบ้านทรายขาว ซึ่งเป็นผู้ริเริ่มจัดตั้งสหกรณ์ และอดีตเคยเป็นสมาชิก อบต. ดำรงตำแหน่งเป็นรองประธานสภา บังหมัดมีความมั่นใจในการทำ มีความเห็นว่าเป็นทางออกของการช่วยเหลือคนในชุมชน โดยมองว่าคน ป.4 ต้องช่วยกันเลือกคน ป.4 ด้วยกัน ดังนั้นจะทำอะไรเราต้องช่วยเหลือตนเอง และทุ่งหวังก็เช่นเดียวกันค่อนข้างได้รับความเชื่อถือเรื่องการรวมกลุ่ม ซึ่งการพึ่งตนเองทำให้ประชาชนรวมกลุ่มกันเป็นพื้นฐานการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และจะอย่างไรให้คนต้องช่วยกันมากขึ้น โดยเฉพาะบทบาทของสมาชิก อบต. และ อบต.ที่เป็นหน่วยงานของรัฐใกล้ชิดประชาชนมากที่สุด

นายธวัชชัย สุขกระจำง

อายุ 37 ปี จบปริญญาตรี อยู่บ้านเลขที่ 44 หมู่ที่ 8 อาชีพพนักงานบริษัทหาดทิพย์ เดิมเป็นคน อำเภอเมือง ปัจจุบันมาเป็นเขยบ้านไทรครอบ หลายปี โดยสมรสกับนางวันเพ็ญ สุขกระจำง สมาชิก อบต.ทุ่งหวัง มีลูกชาย 1 คน อุปนิสัย เป็นคนที่มีความคล่องแคล่ว พูดเสียงดังฟังชัด สนใจในกิจกรรมด้านการเมืองมาก จึงเป็นคนที่ลั่นให้ภรรยาของตนเองลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิก อบต. สาเหตุที่ไม่ลงเองเนื่องจากมีปัญหาในเรื่องเวลาการทำงานที่ต้องเดินทางอยู่บ่อยครั้ง และเป็นคนที่ช่วยเหลืองานสังคมมาตลอด คิดการรวมกลุ่มเยาวชนของหมู่ที่ 8 จึงต้องเป็นที่ปรึกษาให้กับกลุ่มเยาวชน โดยคิดว่าการรวมกลุ่มของเยาวชนเป็นการชวนเด็กมาทำกิจกรรมที่มีประโยชน์และเป็นการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกัน

เป็นบุคคลที่ค่อนข้างได้รับการยอมรับจากคนในหมู่บ้าน มีความคิดกว้างชอบพูดคุยแลกเปลี่ยนด้านการเมือง และการพัฒนา การจัดตั้งกลุ่ม

นายสุชาติ อนันต์

อายุ 30 ปี จบ ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง อยู่บ้านเลขที่ 34 หมู่ที่ 9 อาชีพทำนา ทำสวน พันเพเป็นชาวยางงาม

ปัจจุบันมีตำแหน่งเป็นกรรมการหมู่บ้าน กรรมการกลุ่มออมทรัพย์ กรรมการโรงเรียนเป็นรุ่นใหม่มากู้พูด กล้าทำและเติบโตทางด้านความคิดจากการทำกิจกรรมกลุ่มออมทรัพย์ จึงเป็นที่ไว้วางใจด้านการทำออมทรัพย์ และมักจะได้เป็นแกนนำของบ้านยางงามในการทำกิจกรรมต่างๆ ของชุมชน โดยเฉพาะกลุ่มออมทรัพย์ทำให้ได้รู้จักคน กว้างขวางขึ้นในความคิดและทำให้ได้มีโอกาสร่วมงานอื่นๆ จึงเป็นเหตุให้ได้สนใจงานพัฒนาชุมชน

นายประเสริฐ หนูทอง

อายุ 31 ปี จบ มัธยมศึกษาปีที่ 3 อาชีพทำสวน ลำเนาตะเบียนบ้านเป็นคนเกาะแก้ว แต่จริงๆ แล้วบ้านดั้งเดิมเป็นชาวยางงาม แต่เนื่องจากที่ทำกินอยู่ในตำบลเกาะแก้ว จึงต้องไปทำมาหากินและสร้างบ้านเรือนที่นั่น ดังนั้นการทำกิจกรรม หรือวิถีชีวิตก็เป็นคนยางงามเห็นได้จากการร่วมคิด ร่วมทำกิจกรรม กลุ่มออมทรัพย์ งานอื่นๆ ของชุมชน

ตำแหน่งที่รับผิดชอบในชุมชน เป็นกรรมการกลุ่มออมทรัพย์บ้านยางงาม บ้านออกควน บ้านแม่เนียง และกรรมการชมรมออมทรัพย์อำเภอเมือง

บุคลิกเป็นคนพูดน้อย ใจเย็น และกระตือรือร้นในการชวนหาความรู้อยู่ตลอดเวลา เห็นได้จากการอ่านหนังสือ การร่วมวงพูดคุย การร่วมกิจกรรมกับนอกชุมชน และสนใจในเชิงวัฒนธรรมเป็นพิเศษ ค่อนข้างรู้เรื่องวัฒนธรรมเก่าแก่ดี

นายเฮอร์ม เล้งบันทิก

อายุ 42 ปี มีครอบครัวแล้ว มีบุตรชาย 1 คน บุตรสาว 1 คน และอยู่ในท้องอีก 1 คน นายเฮอร์มหรือน้ำเฮอร์มมีอาชีพเป็นเกษตรกร โดยปลูกผัก, เลี้ยงวัว หากมีเวลาเหลือก็จะค้าขาย ในขณะที่เมื่อก่อนเป็นครูอนุบาล แล้วลาออก ปัจจุบันได้ไปสร้างบ้านอยู่ เมืองหาดใหญ่

โดยนิสน้ำเฮอร์มเป็นผู้ใหญ่ใจเย็น สุขุม เป็นคนมั่นใจในตนเอง พูดเสียงดังชัด และเป็นคนที่สนใจในงานส่วนรวมมากจะเข้าไปมีส่วนร่วมกับกิจกรรมของส่วนรวมอยู่เสมอ เช่น กลุ่มวัว, กลุ่มออมทรัพย์ที่เป็นกรรมการมาหลายปี ในการสนใจกิจกรรมส่วนรวม ของน้ำเฮอร์มได้รับการถ่ายทอดมาจากพ่อที่สนใจในกิจกรรมส่วนรวมอยู่แล้ว

น้ำเฮอร์มมีบุคลิกเป็นคนประนีประนอม หากในการประชุมมีความเห็นต่างกันหรือในการทำงานส่วนรวม หากมีความขัดแย้งกันน้ำเฮอร์มจะมีบทบาทที่จะคอยเข้าไปช่วยจัดการ และเป็นคนที่คอยให้กำลังใจในทีมงานเมื่อไม่สบายใจ

นายไต้ แก้วสุวรรณ

อายุ 69 ปี จบประถมศึกษาปีที่ 4 เป็นคนสวนได้ โดยกำเนิด น้ำไต้ เป็นชื่อที่ลูกหลานมักจะเรียกกัน น้ำไต้มีครอบครัวมีบุตร ซึ่งส่วนใหญ่จะมีครอบครัวแล้ว วิถีชีวิตในหนึ่งวันของน้ำไต้ เข้าก็จะไปสวน ไปทุ่งเอาวัวไปเลี้ยง เย็นก็จะเข้าร่วมกิจกรรมงานชุมชน หรือหากมีงานในชุมชนน้ำไต้ก็จะลงงานส่วนตัวมาช่วยกิจกรรมส่วนรวมก่อนเป็นประจำ ด้วยความที่ทำงานให้กับชุมชนมานานโดยเฉพาะกลุ่มออมทรัพย์มีประสบการณ์มาเป็น 10 ปี เริ่มตั้งแต่การเป็นสมาชิกธรรมดา จนเป็นประธานมาหลายสมัย โดยสมาชิกโดยส่วนใหญ่ จะเลือกให้เป็นประธานเพราะ

เป็นคนมีเหตุผล ใจเย็น เอื้ออารีกับคนรอบข้าง สุจริต ใฝ่ใจได้ มีความโปร่งใส ปัจจุบันน้ำใสมีฐานะเป็นที่ปรึกษากลุ่มต่าง ๆ และกรรมการเมนู 5 ด้วย เป็นผู้ใหญ่ที่มีความคิด กว้างไกลในการพัฒนาส่วนร่วม

นายอภินันท์ โชติช่วง

อายุ 31 ปี เป็นคนบ้านสวนใต้ โดยกำเนิดเป็นหนุ่มโสด อภินันท์หรือบ่าวนุ้ย ที่เรียกติดปากในคณะทำงานชมรมฯ และคณะกรรมการเมนู 5 บ่าวนุ้ยได้มีโอกาสไปศึกษาต่อกรุงเทพฯ จนจบปริญญาตรี และทำงานบริษัทในกรุงเทพฯ ช่วงหนึ่ง หลังจากพ่อและแม่เสียชีวิต จึงกลับมาทำงานเป็นชาวสวนอยู่ที่บ้าน (ปี พ.ศ.2541) เมื่อกลับมาอยู่บ้าน บ่าวนุ้ยซื้อบ้านอยู่ใกล้กับบ้านพี่เจตและบ้านญาติกัน จึงได้มีโอกาสพบปะและแลกเปลี่ยนความเห็นกับ ด้วยเหตุนี้จึงมีความสนใจในเรื่องการพัฒนาหมู่บ้านของตนเอง โดยการสมัครเป็นกรรมการกลุ่มออมทรัพย์บ้านสวนใต้ ปัจจุบันก็ดำรงตำแหน่งอยู่ บ่าวนุ้ยได้ไปเรียนรู้โลกภายนอกมาพอสมควรจึงได้นำเอาความรู้ความสามารถของตนเองโดยเฉพาะด้านการเงิน (ซึ่งเคยทำงานด้านสินเชื่อของบริษัทมาก่อน) มาปรับใช้กับกลุ่มออมทรัพย์ และจะเห็นว่ากลุ่มออมทรัพย์ บ้านสวนใต้จะมีการจัดการสวัสดิการแตกต่างจากผู้อื่น

บุคลิกบ่าวนุ้ยเป็นคนรุ่นใหม่ มั่นใจในตนเอง กล้าคิด กล้าทำ แต่ขณะเดียวกัน เป็นคนที่ค่อนข้างให้ความเคารพกับผู้ใหญ่ เห็นความสำคัญของประเพณีท้องถิ่นที่มีอยู่และจะให้ความร่วมมือในงานส่วนรวมเสมอ

นายนิโรจน์ แซ่ตัน

อายุ 51 อยู่ บ้านเลขที่ 133/1 หมู่ที่ 3 ตำบลทุ่งหวัง นายนิโรจน์ หรือน้านิ เป็นคนตัวใหญ่ ใจดี มีอาชีพเป็นลูกจ้างของสถาบันพัฒนาฝีมือและแรงงานจังหวัดสงขลา มีครอบครัวมีบุตร 3 คน และบุตรก็จบการศึกษาหมดแล้ว มีภรรยาค้าขายของชำที่บ้าน

ครอบครัวของน้านิเป็นครอบครัวระดับปานกลาง พออยู่ พอกิน ด้วยความเป็นลูกทุ่งหวังแต่กำเนิด น้านิจึงได้รวมกิจกรรมการก่อตั้งกลุ่มออมทรัพย์กับกำนันสัมพันธ์ และได้เข้าไปเป็นกรรมการจนถึงปัจจุบัน

โดยบุคลิกแล้วน้านิเป็นคนใจดี คล่องแคล่ว และมีความรับผิดชอบสูง พูดเสียงดังฟังชัด ชอบแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอยู่เสมอ

นางวรรณฯ ศักดาณรงค์

อายุ 40 ปี อยู่บ้านปลักหอม หมู่ที่ 5 พี่เลี้ยง เป็นลูกทุ่งหวังโดยกำเนิด และได้แต่งงานกับคนต่างพื้นที่ (จึงสังเกตได้ว่านามสกุลไม่ใช่ศรีไชยหรือปาลรัตน์ ซึ่งเป็นสกุลดั้งเดิมของปลักหอม) ปัจจุบันมีบุตร 2 คน ยังเล็ก ๆ มีอาชีพเป็นครูสอนประถม เมื่อก่อนพี่เลี้ยงเล่าให้ฟังว่าไม่ค่อยได้สนใจกิจกรรมส่วนรวมสักเท่าใด ปัจจุบันได้มีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมส่วนรวมได้แก่ การได้รับเลือกตั้งเป็นคณะกรรมการออมทรัพย์ บ้านปลักหอม และได้มีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมกับชมรมกลุ่มออมทรัพย์ฯ และมีส่วนร่วมในการเขียนโครงการจาก SIF จึงต้องรับผิดชอบงานต่อด้วยความสมัครใจ

พี่เลี้ยงเป็นคนคล่อง ใจเย็น ยิ้มง่าย ไม่ค่อยพูด แต่เป็นผู้ฟังที่ดีมีความตั้งใจในการทำงานสูง และมีความพร้อมในการทำงานเพื่อส่วนรวมสูง ทั้งเรื่องครอบครัวและส่วนตัว ปัจจุบันพี่เลี้ยงเข้ามาช่วยกิจกรรมกับชุมชนมากยิ่งขึ้น และมักจะแวะมาที่หลาทอดบอยขึ้น จากเดิมไม่เคยแวะเวียนเพราะไม่รู้จัก หลังจากร่วมงานกัน ทำให้รู้สึกว่ามันใจในสิ่งที่ตนเองทำมากขึ้น และคิดว่าตนเองมีพวกแล้ว

นางเตือนใจ พุ่มห่อ

อายุ 39 ปี เป็นคนพื้นเพดั้งเดิมบ้านปลักหอมแต่งงานกับคนหัวไทร มีบุตร 2 คน พี่เตือนเป็นเจ้าหน้าที่ฝ่ายการเงินในโรงงานแช่แข็งหลัก 19 อำเภอหาดใหญ่

พี่เตือนเป็นคนยิ้มง่าย คล่องแคล่วในการทำงานทุกด้าน เพราะมีความพร้อมในด้านครอบครัวและส่วนตัว พี่เตือนเข้ามาช่วยงานส่วนรวม โดยการเริ่มมาเป็นกรรมการกลุ่มออมทรัพย์บ้านปลักหอม และหลังจากนั้นได้รับการชักชวนมาร่วมเขียนโครงการเมนู 5 หลังจากนั้นก็ทำงานร่วมกันมาตลอดไม่เคยขาด ถ้าหากมีการประชุม ให้ความร่วมมือกับทีมงานเต็มที่ ปัจจุบันพี่เตือนได้ชักชวนลูกสาวเข้ามาร่วมกิจกรรมของธนาคารเด็ก (ที่เพิ่งจะก่อตั้ง) โดยได้ประสบการณ์จากตนเองว่า การทำงานแบบนี้ทำให้มีเพื่อนไว้วางใจกันได้ ทำให้ตนเองมั่นใจขึ้น มีความกล้ามากขึ้น น้องปอจึงมักจะตามแม่มาร่วมกิจกรรมด้วยเป็นประจำ

นายนิคม อุไรรัตน์

เป็นคนพื้นเพบ้านไร่โดยดั้งเดิม ช่วงหนึ่งของชีวิตได้ไปศึกษาต่อที่มหาวิทยาลัยรามคำแหง คณะรัฐศาสตร์ เมื่อจบก็กลับมาอยู่บ้าน เป็นชาวสวนยาง ยึดตามอาชีพของพ่อแม่ ปัจจุบันแต่งงานกับเพื่อนหมู่บ้านเดียวกัน มีบุตร 1 คน

ทั้งพี่คมและพี่เชียว (ภรรยา) เข้าร่วมกิจกรรมงานส่วนรวมตลอด และสาเหตุหนึ่งของการเข้าร่วมกิจกรรม คือ เริ่มจากพ่อเป็นผู้ใหญ่บ้านมาหลายปี และเห็นงานที่พ่อทำมาตลอดและเมื่อถึงช่วงหนึ่งที่พ่อก็อายุมากขึ้น มีเวลากับกิจกรรมของชุมชนได้น้อยลง ตนเองจึงสมัครเข้ามาช่วยต่อไป เริ่มตั้งแต่การเป็นประธานกลุ่มออมทรัพย์ในบ้านไร่ สมัครเป็นสมาชิก อบต. และเข้าร่วมกิจกรรมชมรมฯ และการเขียนโครงการเมนู 5 ชีวิตจึงผูกพันกับงานส่วนรวม พี่เชียวซึ่งเป็นภรรยา (จบรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง) ก็ให้ความสนใจและร่วมงานด้วยกันมาตลอด ตั้งแต่แม่บ้าน กลุ่มออมทรัพย์, กรรมการเมนู 5 ซึ่งในการทำงาน ทั้งนี้พี่คมและพี่เชียวมักจะไปคู่กันเสมอ โดยบุคลิกแล้วพี่คม เป็นคนสุขุม ใจเย็น ไม่ค่อยพูด แต่มีความรับผิดชอบสูง

นายยศ คงะฤทธิ์

นายศ เป็นคนบ้านใหม่ ซึ่งเป็นกลุ่มบ้านไทยพุทธ แต่พ่อแต่งงานก็ย้ายไปอยู่กลุ่มบ้านใหญ่ (บ้านทรายขาว) นายศมีอาชีพกรีดยาง มีภาระต้องส่งบุตรเรียนหนังสือในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับอนุปริญา (ปวส.) ดังนั้นในวันหนึ่ง ๆ นอกจากกรีดยางแล้ว ปลูผักหรือรับจ้างก็ต้องทำเป็นอาชีพเพื่อให้เพียงพอกับรายจ่าย และส่วนหนึ่งของชีวิต คือ การให้ความร่วมมือกับกิจกรรมของชุมชนตลอดมา โดยเฉพาะกลุ่มออมทรัพย์เป็นตัวตั้งตัวตีในการจัดตั้งกลุ่ม และการบริหารจัดการกลุ่มตลอดมา ปัจจุบันดำรงตำแหน่งเป็นกรรมการกลุ่มและพยายามลดบทบาทเพื่อให้คนรุ่นใหม่ได้เข้ามาทำงานแทน นายศจึงเข้ามาช่วยงานชมรมฯ มากขึ้น นอกจากนี้นงานอื่น ๆ ของชุมชนที่เป็นงานสาธารณะ นายศจะพยายามเข้าร่วมเสมอ

นายศเป็นคนใจเย็น พูดชัดถ้อยชัดคำ เรียนรู้และหาความรู้ใหม่อยู่เสมอ เป็นคนคอยอธิบาย ทำความเข้าใจกับคณะทำงานร่วมกันหากไม่เข้าใจหรือสงสัยประเด็นใด เป็นคนที่เชื่อมั่นในความดีงามและถูกต้อง ชอบช่วยเหลือคนอื่น

นายประเดิม อนันต์

อายุ 25 ปี เป็นน้องเล็กสุดของคณะทำงาน น้องดอนลูกน้ำประดิษฐ์ อนันต์ ซึ่งเป็นผู้นำคนสำคัญของหมู่บ้านยางงาม หลังจากน้ำประดิษฐ์เสียชีวิตด้วยโรคเส้นโลหิตในสมองแตก ดอนขณะนั้น จบปริญญาตรีพอดี จึงต้องกลับมาอยู่บ้าน ช่วยงานแบ่งเบางานของแม่ และดูแลน้องสาวอีก 2 คน ซึ่งกำลังเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ดอนจึงมาเป็นเกษตรกรและสืบสานงานของพ่อแม่ต่อไป

ดอนเป็นคนจริงจัง ตั้งใจทำงานสูง ยึดหลักเกณฑ์ความถูกต้องเป็นหลัก ใจเย็น เป็นคนขยันในการทำมาหากิน ขยันหาความรู้ ปัจจุบันกำลังศึกษาต่อในระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

นางวันเนาว์ ปิยะมโน

พี่เนาว์ จบประถมศึกษาปีที่ 4 เป็นคนหมู่บ้านยางงามโดยกำเนิด ปัจจุบันมีครอบครัว มีบุตรสามคน ทำมาหากินในบ้านยางงาม ทำนา ทำสวน เป็นเกษตรกรทั้งครอบครัว พี่เนาว์ได้รับการคัดเลือกเป็นกรรมการออมทรัพย์มาหลายปี ปัจจุบันก็ยังเป็น เพราะสมาชิกเชื่อมั่นในความสุจริตและจริงใจในการทำงาน ด้วยเหตุนี้จึงมักจะได้รับความไว้วางใจจากคณะกรรมการออมทรัพย์ และสมาชิกออมทรัพย์อยู่เสมอ โดยมักจะได้อบรมหมายให้รับผิดชอบงานส่วนรวมเป็นประจำ พี่เนาว์ เป็นคนพูดน้อย ชอบฟัง แต่เป็นคนปฏิบัติตนได้ดี

นางสาวสุภาภรณ์ คงประดิษฐ์

น้องสุ อายุ 27 ปี จบระดับอนุปริญญา ปัจจุบันมีอาชีพเป็นลูกจ้างที่โรงพยาบาลสงขลา ตึกสูตินารีเวช (ห้องคลอด) ยังเป็นโสด น้องสุรับผิดชอบงานส่วนรวม เพราะเป็นเด็กที่ฉลาด คล่องแคล่ว กล้าพูด กล้าทำ มีความมั่นใจในตนเองสูง เสียสละ จึงได้รับการเลือกตั้งเป็นกรรมการออมทรัพย์ และได้ร่วมกระบวนการเขียนโครงการด้วยกัน ปัจจุบันก็ยังร่วมทำงานอยู่ สาเหตุด้วยความเป็นคนที่คล่องแคล่ว รวดเร็ว และไม่มีภาระครอบครัว น้องสุ จึงสามารถทำกิจกรรมร่วมกับชุมชนได้เต็มที่

ภาคผนวก 3

ประวัติศาสตร์บ้านอ่างทอง

หมู่ที่ 1 ตำบลทุ่งหวัง

บ้านอ่างทอง เป็นหมู่บ้านเก่าแก่แต่อดีตของทุ่งหวัง เล่ากันว่าสาเหตุที่เรียกว่าบ้านอ่างทอง เพราะมีชาวบ้านคนหนึ่งที่อาศัยอยู่ในเขตบ้านนี้ไปตกปลาที่ลำคลองใหญ่ (บริเวณหลาหวดในปัจจุบัน) โดยการใช้เบ็ดเป็นเครื่องมือหาปลา ปรากฏว่าแทนที่จะได้ปลากลายเป็นอ่างทองคำขึ้นมาแทน จึงเป็นความเชื่อของชาวบ้านว่าเป็นสิ่งที่ดี จึงนำมาตั้งชื่อหมู่บ้านเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน นับอายุได้มากกว่า 200 ปีแล้ว

บ้านอ่างทองจึงเป็นต้นตระกูลของชาวบ้านทุ่งหวังที่มีเชื้อสายไทยแท้ก่อนที่จะแยกย้ายกันไปอยู่ในหมู่บ้านอื่น ๆ ในปัจจุบัน

คนอ่างทองในอดีตจะอยู่กันแบบพี่ แบบน้อง มีความสนิทสนมรู้จักกันทั้งบรรดาเครือญาติและเพื่อนบ้าน มีการไปมาหาสู่ช่วยเหลือซึ่งกันและกันทุกเรื่องไม่ว่า งานศพ งานแต่งงาน งานบุญ ประเพณีต่างๆ ของหมู่บ้าน โดยเฉพาะงานเกี่ยวข้องกับศาสนาและงานพัฒนาต่าง ๆ ของหมู่บ้าน ขุดถนน ขุดบ่อ

อาชีพหลักของคนอ่างทองจากอดีตถึงปัจจุบันยังไม่เปลี่ยนแปลงไปมากนัก คือ การทำนาปลูกผัก เป็นหลัก นอกนั้นปัจจุบันมีอาชีพอื่นมาบ้าง เช่น รับราชการ รับจ้าง โรงงาน ค้าขาย แต่คนโดยส่วนใหญ่ยังมีอาชีพดั้งเดิมตามบรรพบุรุษ คือ การทำนา บ้านอ่างทองมีทุ่งนาจำนวนมากเมื่อเปรียบเทียบกับหมู่บ้านอื่น ๆ โดยจะอยู่รอบ ๆ บริเวณบ้านที่อยู่อาศัย

ลักษณะการตั้งบ้านเรือนในอดีตจะอยู่เป็นกลุ่มบ้านเล็ก ๆ ในหมู่ญาติพี่น้องด้วยกัน ปัจจุบันหมู่บ้านมีคนมากขึ้น (263 ครัวเรือน) ลักษณะการตั้งบ้านเรือนจึงกระจุกตัวเป็นชุมชนที่หนาแน่นอยู่ในบริเวณเดียวกัน ส่วนรอบนอกเป็นพื้นที่ทำกิน (ท้องนา)

ความเป็นอยู่ในอดีตของชาวอ่างทอง จะมีการพึ่งพาอาศัยกันทุกเรื่อง มีความสัมพันธ์เกื้อกูลกันสูง โดยเฉพาะด้านแรงงาน เช่น การสร้างบ้าน ลงแขกปักดำ เก็บเกี่ยวข้าว งานบวช งานแต่งงานศพ หรือกิจกรรมอื่น ๆ ของหมู่บ้านความพร้อมเพรียงของชาวบ้านในชุมชนมีสูงไม่ว่าจะเป็นขุดถนน ขุดคลอง สร้างโรงเรียน ขุดบ่อน้ำ แต่ในปัจจุบันบ้านอ่างทองก็เปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา มีความเจริญ สะดวกสบายมากขึ้น ในถนนหนทาง สาธารณูปโภคครบ การเป็นอยู่ของชาวบ้านก็เปลี่ยนไปบ้าง การลงแขกปักดำก็น้อยลง เริ่มมีการจ้างแรงงานเข้ามาแทนที่หรือการมีส่วนร่วมในกิจกรรมสาธารณะด้านอื่นๆ ของชุมชนก็ลดน้อยลง แต่บางโอกาสก็ยังหาบรรยากาศแบบเก่าๆ ได้อยู่บ้าง เช่น งานวัด งานบุญ และสิ่งหนึ่งที่ชาวอ่างทองยึดมั่นและถ้าย

ทอดมาสู่รุ่นลูกหลาน คือ การพยายามรักษาประเพณีเก่าแก่อันดั้งเดิมไว้ให้ลูกหลาน เช่น ประเพณีเดือนสิบ ชักพระ การแห่เทียนพรรษา การไหว้พระตามศาลากลางบ้าน ช่วงเทศกาลเข้าพรรษา งานบุญต่าง ๆ ในเขตบ้านอ่างทอง มีวัดอ่างทองซึ่งเป็นวันเก่าแก่และเป็นที่รวมคนและที่พึ่งทางด้านจิตใจของคนอ่างทองและเพื่อนบ้านละแวกใกล้เคียง รวมถึงประเทศเพื่อนบ้าน มาเลเซีย สิงคโปร์

สาเหตุของการเปลี่ยนแปลงที่ทำให้ชาวอ่างทองสนใจในกิจกรรมของส่วนรวมลดลง เพราะความเจริญเติบโตของเมืองที่รุกเข้าไป คนมีความเจริญทางด้านวัตถุสูงมาก เครื่องอุปโภคบริโภคอำนวยความสะดวกในชีวิตประจำวัน เช่น ใช้เครื่องจักรแทนการใช้แรงงาน การใช้บ่อน้ำสาธารณะลดลงเพราะทุกบ้านมีบ่อน้ำใช้ของตนเอง ภาวะของเศรษฐกิจในปัจจุบันที่บีบเค้นการทำงาน ผู้นำที่เอาจริงเอาจังในการพัฒนาก็ลดลง และที่สำคัญคือ ความกระตือรือร้นในการเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ลดน้อยลง เพราะมอมบหน้าที่เหล่านี้ให้ผู้ใหญ่บ้าน/อบต. ทำหน้าที่แทนตนไปเป็นส่วนใหญ่

และนอกจากนี้สิ่งที่สืบทอดเป็นความภาคภูมิใจของชาวบ้านอ่างทองและคนทุ่งหวังจากอดีตถึงปัจจุบันก็ยังมีเรื่องราวที่เป็นสิ่งประทับใจ ภูมิใจอยู่ เช่น ความภาคภูมิใจในใจชุมชนบ้านอ่างทอง หรือตำบลทุ่งหวังเป็นชุมชนที่มีความสงบไม่เคยมีปัญหาอาชญากรรมหนัก ไม่มีกลุ่มอิทธิพล น้ำใจของชาวบ้านยังพอมีหล่อเลี้ยงชุมชนอยู่ได้ เริ่มมีผู้นำองค์กรต่าง ๆ ในหมู่บ้านสภาพแวดล้อมและความเป็นอยู่ของพื้นที่เหมาะในการประกอบอาชีพและดำรงชีวิตในชุมชน ซึ่งเป็นชุมชนที่เอื้ออำนวยต่อการทำมาหากิน มีถนนหนทางสะดวกใกล้เมือง ข้อมูลข่าวสารสื่อสารได้ทั่วถึง รวดเร็วขึ้น มีภูมิประเทศที่ดีและที่สำคัญคือ มีการเลือกลูกชาวอ่างทอง ชาวทุ่งหวังที่มีอยู่ในสายเลือดและอยู่ในใจสูงหากเทียบกับชุมชนใกล้เคียงอื่น ๆ บริเวณเดียวกัน

กลุ่ม/องค์กรชาวบ้าน

บ้านอ่างทองมีทั้งหมด 263 ครัวเรือน มีประชากรประมาณ 1,566 คน มีวัดอ่างทองเป็นแหล่งรวมทางจิตใจ มีโรงเรียนบ้านอ่างทอง มีสถานีอนามัย มีผู้ใหญ่บ้าน และมีสมาชิก อบต. โดยผ่านการเลือกตั้ง 2 คน มีกรรมการหมู่บ้าน

กิจกรรมกลุ่มของบ้านอ่างทองเกิดขึ้น โดยความคิดริเริ่มของชาวบ้านเอง โดยการถ่ายทอดประสบการณ์ของกลุ่มผู้นำในชุมชน และชาวบ้านร่วมกันคิดค้นพัฒนาให้สอดคล้องกับชุมชน โดยมีชาวบ้านด้วยกันเองที่อาสาตนเข้าไปช่วยบริหารจัดการ ซึ่งได้แก่ กลุ่มออมทรัพย์ และกองทุนที่เกิดขึ้นจากกิจกรรมของออมทรัพย์ เช่น กองทุนสวัสดิการ กองทุนฌาปนกิจ โฉงแอร์ เป็นต้น

กลุ่มทั้งหมดที่มีในหมู่บ้านเป็นกลุ่มที่มีกิจกรรมต่อเนื่อง การบริหารจัดการ การเรียนรู้ร่วมกันของสมาชิกมากที่สุด คือ กลุ่มออมทรัพย์และกิจกรรมอันเกิดต่อเนื่องกับออมทรัพย์ส่วนกลุ่มอื่น ๆ เป็นลักษณะการรวมตัวแบบหลวม ๆ ตามวาระ ตามภาระหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย โดยเฉพาะกลุ่มกรรมการหมู่บ้าน เป็นกลุ่มที่หาตัวยากไม่ค่อยมีกิจกรรมในชุมชน

กิจกรรมกลุ่มออมทรัพย์เป็นเวทีของการพบปะและแลกเปลี่ยนความเห็นเป็นกลุ่มที่ตั้งชาวบ้านเข้ามามีส่วนร่วมได้มากเมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มอื่น ๆ ซึ่งฐานของการรวมกลุ่มกิจกรรมออมทรัพย์ของชาวอ่างทองเป็นฐานของการนำไปสู่กิจกรรมพัฒนาอื่น ๆ ในหมู่บ้าน ตำบล และเป็นกิจกรรมของการพัฒนาคนด้วย

หากเปรียบเทียบกับอ่างทองกับหมู่บ้านอื่น ๆ 8 หมู่บ้าน ในตำบลทุ่งหวัง บ้านอ่างทองจะมีลักษณะเด่นกว่าที่อื่น และเป็นที่ยอมรับของชุมชนว่าเป็นหมู่บ้านที่มีความเก่าแก่ มีความเป็นอยู่แบบเครือญาติสูง

กลุ่มองค์กรชาวบ้านที่เด่นของบ้านอ่างทอง คือ กลุ่มออมทรัพย์ซึ่งเป็นฐานในการรวมคน รวมเงิน รวมพลังในการดำเนินการกิจกรรมทางด้านพัฒนาต่าง ๆ

บ้านสวนใต้ หมู่ที่ 2 ตำบลทุ่งหวัง

บ้านสวนใต้ หรือบ้านทุ่งหวังเป็นชื่อเดียวกันคนในตำบลทุ่งหวังมักจะเรียกบ้านสวนใต้ แต่ทางราชการจะเรียกว่าบ้านทุ่งหวัง

บ้านสวนใต้เป็นกลุ่มบ้านดั้งเดิมกลุ่มบ้านหนึ่ง ซึ่งแยกตัวมาจากบ้านอ่างทอง แต่บ้านสวนใต้โดยส่วนใหญ่จะมีเป็นคนเชื้อสายจีน (มีโรงพระจีนอยู่ในหมู่บ้าน) มีประเพณีไหว้หลุมศพ ที่ทำกันมาเป็นประจำทุกปี)

บ้านทุ่งหวังหรือบ้านสวนใต้ สภาพของพื้นที่เดิมของบ้านสวนใต้มีลักษณะเป็นควนเป็นที่ราบ บริเวณที่เป็นที่ราบก็ทำนา ปลูกผัก พื้นที่ควนหรือเนินก็จะปลูกยางพารา จึงเรียกว่าสวนบน (หมู่ที่ 3) สวนใต้ พื้นที่ในหมู่ 2 จึงเป็นบริเวณที่เรียกว่า สวนใต้ เรียกกันเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน

บ้านสวนใต้มีทั้งหมด 4 กลุ่มบ้าน คือ **บ้านคลองโหนด** ที่ขยายตัวมาจากบ้านอ่างทอง โดยมีถนนสายสงขลา - นาทวี ตัดผ่านกลางหมู่บ้าน บ้านคลองโหนดอยู่ทางทิศตะวันตกของบ้านหมู่ 2 คลองโหนดมีอาชีพเกษตรกรรมเป็นส่วนใหญ่ **บ้านถนนแพรก** อยู่บริเวณ สามแยกถนนแพรก ส่วนใหญ่ผู้คนในเขตนี้จะมีอาชีพค้าขาย เป็นใจกลางเมืองหลวงของตำบลทุ่งหวัง สามแยกถนนแพรกเป็นตลาดนัด ซึ่งจะมีทุกวันพฤหัสบดี และวันอาทิตย์ นอกจากนี้ยังมีตลาดนัดตอนเย็นทุกวัน เป็นที่รวมของสินค้าทางการเกษตรของชาวบ้านและรวมถึงการจับจ่ายซื้อสินค้าอุปโภค

บริเวณในครัวเรือน บ้านนอกเป็นกลุ่มบ้านเล็กติดจากบ้านถนนแพรก ส่วนใหญ่ผู้คนในละแวกนี้มีอาชีพรับจ้าง การสร้างบ้านเรือนอยู่แน่นเป็นกระจุก

และบ้านสวนได้มีอาณาเขตติดต่อกับหมู่ที่ 9 ผู้คนโดยส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรปลูกผัก เลี้ยงไก่ สวนยางพารา และในกลุ่มบ้านสวนได้ บ้านถนนแพรก ผู้คนจะเป็นคนไทยเชื้อสายจีน จึงมีประเพณีสืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน

การประกอบอาชีพ ประชาชนบ้านทุ่งหวัง ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพการเกษตรเป็นอาชีพหลัก ร้อยละ 34.51 และประชาชนอาชีพรับจ้างร้อยละ 19.91 เป็นผลให้รายได้ของประชาชนเฉลี่ย 7,000/บาท/เดือน

การศึกษา ประชาชนบ้านทุ่งหวังเข้าศึกษาที่โรงเรียนบ้านยางงาม และบ้านทุ่งหวังโน และหมู่บ้านทุ่งหวังมีที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน 3 แห่ง โดยประชาชนส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประถมศึกษาร้อยละ 51.76 และรองลงมาจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาร้อยละ 23.45

ศาสนา ประชาชนบ้านทุ่งหวังหมู่ที่ 2 ตำบลทุ่งหวัง อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา นับถือศาสนาพุทธ 100% ของประชากรทั้งหมดโดยประมาณ

โดยประชาชนจะไปประกอบพิธีกรรมทางศาสนา ณ วัดอ่างทอง และวัดทุ่งหวังนอกเป็นส่วนใหญ่

การสาธารณสุข ประชาชนบ้านทุ่งหวังส่วนมากเจ็บป่วยโดยโรคระบบทางเดินหายใจและไข้หวัดใหญ่ โดยไม่พบว่าประชาชนในหมู่บ้านเจ็บป่วยด้วยโรคติดต่อที่สามารถป้องกันได้ด้วยวัคซีน ซึ่งสถานบริการที่ประชาชนในหมู่บ้านนิยมไปใช้บริการ คือ สถานีอนามัยบ้านชุมพอ โรงพยาบาลสงขลาและโรงพยาบาลหาดใหญ่

ประเพณี และวัฒนธรรมท้องถิ่น ประชาชนบ้านทุ่งหวัง มีความเป็นอยู่แบบเกื้อกูลซึ่งกันและกัน มีระบบเครือญาติที่เข้มแข็ง เป็นชุมชนชนบทภาคใต้ที่มีวัฒนธรรมของท้องถิ่นที่สำคัญคือ ประเพณีทำบุญเดือนสิบ ประเพณีชักพระ ประเพณีลอยกระทง

บ้านทุ่งหวังหมู่ที่ 2 ตำบลทุ่งหวัง อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา มีผู้ใหญ่บ้านชื่อ นายบรรเจต นะแสง และมีกลุ่มคนเข้ามาช่วยบริหารจัดการ ดังนี้

ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน 2 คน กรรมการหมู่บ้าน 6 คน /และมีกลุ่มออมทรัพย์ 2 กลุ่ม

- ฝ่ายพัฒนา	จำนวน 1 คน
- ฝ่ายปกครอง	จำนวน 1 คน
- ฝ่ายสาธารณสุข	จำนวน 1 คน
- ฝ่ายการศึกษาและวัฒนธรรม	จำนวน 1 คน

นอกจากนี้หมู่บ้านที่ 2 ยังเป็นศูนย์รวมในการทำกิจกรรมสาธารณะ ณ บริเวณศาลาหวด ซึ่งที่ทำการโครงการวิจัยฯ ศาลาหวดอยู่ในเขตหมู่บ้านที่ 2

บ้านแขง หมู่บ้านที่ 3 ตำบลทุ่งหวัง

“ทุ่งเลยไทย” เป็นป่าช้าของคนไทยในบ้านแขงและหมู่บ้านใกล้เคียง ในตำบลทุ่งหวังเมื่อก่อนเป็นกุโบร์คนมุสลิมเป็นที่บ่งบอกสายสัมพันธ์คนบ้านแขง – บ้านทรายขาว (หมู่ 7) ทุ่งเลยไทย ปัจจุบันคนบ้านแขงยังหมุนเวียนนัดวันพัฒนากันอยู่เป็นประจำ การเดินทางจากสี่แยกบ้านแขงไปทุ่งเลยไทยจะผ่านทุ่งนา ซึ่งเป็นอาชีพหนึ่งของคนบ้านแขง ทำสวนดอกไม้ ทำสวนผัก เป็นการทำการเกษตรแบบยกร่อง

อาชีพการทำนาของคนแขงจะทำนาไว้กินในครัวเรือน นอกจากนั้นก็รับราชการเป็นลูกจ้างภาคเอกชนและคนแขงส่วนหนึ่งจะทำงานโรงงานซีฮอร์ส ซึ่งเป็นโรงงานใกล้บ้าน (โรงงานซีฮอร์ส เป็นโรงงานอุตสาหกรรมแช่แข็ง มีคนประมาณ 1,000 คน) บางส่วนก็ไปรับจ้างในเมืองสงขลา อาชีพปลูกดอกไม้ ปลูกผักขายตามฤดูกาล

คนแขงสายสัมพันธ์ส่วนหนึ่งมาจากบ้านขุนทอง ตำบลจะโหนด อำเภोजะนะ จังหวัดสงขลา บ้านนาทับ บ้านสวนบน ทุ่งหวัง บ้านแขงจะแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม

1. บ้านแขง
2. บ้านชายควน

การตั้งบ้านเรือนจะอยู่ริมถนนสะดวกกับการคมนาคม ส่วนที่ทำกิน ที่นา สวนผัก สวนดอกไม้ อยู่บริเวณรอบหมู่บ้าน

บ้านแขงมีกลุ่มออมทรัพย์ กลุ่มคนใช้น้ำ มีผู้นำเอาการเอางานในเรื่องพัฒนา เช่น กิจกรรมพัฒนาป่าช้าเลยไทยมีทุกเดือน พัฒนาการเกษตร มีผู้นำสตรีที่เป็นตัวหลักสำคัญคือ คุณพรชนก รัสโนชา คุณน้อย ที่สนใจงานส่วนรวม เข้าร่วมการทำวิสัยทัศน์ทุ่งหวังที่จังหวัดยะลา ร่วมงานพัฒนาของตำบล

คนบ้านแขงมีความภาคภูมิใจในหมู่บ้าน ภูมิใจที่มีการพัฒนาเรื่องการเกษตร ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน มีความสามัคคีในหมู่บ้าน การอยู่ดีกินดีอยู่กันด้วยความสบายใจ มีผู้นำที่สามารถคุยปัญหาได้ทุกเรื่อง คนในหมู่บ้านมีน้ำใจ

หลาย ๆ เรื่องชาวบ้านแขงสามารถจัดการปัญหาของตัวเองได้ จากงานพัฒนาหลาย ๆ เรื่องที่ผ่านมา ยามที่ผู้นำขอความร่วมมือ ชาวบ้านให้ความร่วมมือด้วยดี เพราะทุกคนตระหนักว่าเป็นปัญหาของตนเองพร้อมแก้ไข เช่น เรื่องการทำถนน ชาวบ้านร่วมกันตั้งกลุ่มวัว ซึ่งรวม

กันหลายหมู่บ้าน เรียกว่า “กลุ่มเลี้ยงโคตาปานอนุสรณ์” โดยที่คนในตำบลทุ่งหวังมาร่วมกันใช้ที่ดินสาธารณะเพื่อเลี้ยงวัวร่วมกัน ผลประโยชน์ร่วมกันของคนทุ่งหวัง

สภาพการเปลี่ยนแปลงของสังคมภาวะบีบรัดของเศรษฐกิจ ทำให้ความร่วมมือร่วมใจน้อยลง บางคนเปลี่ยนอาชีพจากการทำนาไปรับจ้างนอกหมู่บ้าน ทำให้ความสนใจในเรื่องชุมชนลดน้อยลง คงเหลือบทบาทให้ผู้เฒ่าในหมู่บ้านที่ยังคงดำเนินการต่อไป ความภูมิใจและห่วงใยชุมชนตำบลทุ่งหวังจึงเป็นเกลียวที่ผูกมัดคนแขวงและคนทุ่งหวังในปัจจุบัน

พื้นที่สาธารณะตำบลทุ่งหวัง ซึ่งอดีตกำนันปาน (คุณปู่ ของคุณพรชนก รัสโนชา) ได้ปรับปรุงพื้นที่ในบริเวณพรุในพื้นที่ระหว่าง ม. 9 และ ม. 3 เป็นพื้นที่สาธารณะ ประมาณ 1,800 ไร่ ต่อมาประมาณปี 2535 ทางราชการโดยทหารเรือได้ขอใช้พื้นที่ดังกล่าวขึ้นทะเบียนเป็นพื้นที่ราชพัสดุ (กำนันสัมพันธ์ จิรันดร) แต่กลุ่มผู้นำ นำทีมโดย คุณสัมพันธ์ จิรันดร และทีมงานได้เห็นถึงคุณค่าและประโยชน์ของที่ดินแปลงนี้ที่เก็บไว้เป็นมรดกของลูกหลานทุ่งหวังต่อไป จึงได้มีการให้ความรู้ ความเข้าใจกับชาวบ้าน เจาะดอรองกับทหารเรือ ซึ่งดำเนินการในการต่อรองเกือบ 3 ปี ในที่สุดได้มีการจัดสรรที่ดินดังกล่าวจนเหลือเนื้อที่ประมาณ 1,800 ไร่ และตำบลทุ่งหวังใช้วิธีการต่อรองโดยการจัดตั้งกลุ่มเลี้ยงโคขึ้น ชื่อ “กลุ่มเลี้ยงโคตาปานอนุสรณ์” เป็นกลุ่มผู้ใช้ประโยชน์ในที่ดินดังกล่าว

บ้านชายควน

หมู่ที่ 4 ตำบลทุ่งหวัง

บ้านชายควน เริ่มก่อตั้งมาตั้งแต่เมื่อไหร่ ไม่สามารถยืนยันได้อย่างชัดเจน แต่จากคำบอกเล่าของคนที่อยู่ในหมู่บ้าน เล่าว่า เดิมที่บ้านแถบนี้ (คือบ้านสวนบน ม. 3 ทุ่งหวัง ม. 2) จะเรียกรวมกันว่าบ้านทุ่งหวัง แต่ต่อมาเมื่อมีการแบ่งแยกหมู่บ้านก็เปลี่ยนเป็นบ้านชายควน โดยเรียกกันตามลักษณะของพื้นที่ที่อยู่ริมควน (ภูเขา) กลุ่มบุคคลที่บุกเบิก คือ คนเชื้อสายจีน (ปัจจุบันยังมีโรงพระจีนปรากฏในหมู่บ้านใหญ่ใกล้กับห้องสมุดหมู่บ้าน) และต่อมาก็ได้ขยายเป็นหมู่บ้านใหญ่ และมีผู้คนอพยพมาอยู่เพิ่มขึ้นในตอนสงครามโลกครั้งที่ 2 (สุทิน ไชยมั่น : 2542)

บ้านชายควนซึ่งเป็นชื่อเรียกรวมของหมู่ที่ 4 แต่ในบ้านใหญ่นี้จะประกอบด้วยกลุ่มบ้านย่อย ๆ อีก 3 กลุ่ม คือ กลุ่มบ้านชายควน บ้านสวนบน บ้านคลองหรั่ง

ในอดีตผู้คนในบ้านชายควนจะประกอบอาชีพเกษตรกันเป็นส่วนใหญ่ ได้แก่ การปลูกพื้ หนาก ปลูกผัก และจะนำส่งผักเหล่านี้ไปขายในตัวเมืองสงขลาหรือที่เรียกว่า บ่อยาง โดยจะซื้อเอาของใช้ในครัวเรือน เช่น เกลือ กะปิ เสื้อผ้ากลับบ้าน ในปัจจุบันคนบ้านชายควนโดยส่วน

ใหญ่ก็ยังมีอาชีพเกษตร ปลูกผัก ทำนา ทำสวนยางพารา เลี้ยงไก่ และคนรุ่นใหม่ก็รับจ้างทำงาน ในโรงงานอุตสาหกรรมในพื้นที่ตำบลและตำบลใกล้เคียง

ในอดีตกลุ่มบ้านชายควนจะอาศัยกันอยู่แบบเครือญาติพี่น้อง มีการช่วยเหลือพึ่งพากันและกัน ไม่ว่าจะเป็นงานบุญ งานบวช หรืองานลงแรงในสวน แต่ปัจจุบันการช่วยเหลือก็ลดลงน้อยลง เพราะต่างคนต่างต้องดิ้นรนทำมาหากิน (สุทิน ไชยมั่น) มีการระคำใช้จ่ายในครอบครัวสูงขึ้น แต่คงเหลือไว้ซึ่งงานบุญ งานวัด งานศพ จากการสังเกตจะพบว่ามีผู้คนไปช่วยเหลือกันมาก

บ้านชายควน ปัจจุบันนี้มีกิจกรรมกลุ่มที่สำคัญ ได้แก่ กิจกรรมกลุ่มออมทรัพย์ , และสมาชิกกลุ่มวัวที่ดำเนินกิจกรรมมายาวนาน

บ้านปลักหอม

หมู่ที่ 5 ตำบลทุ่งหวัง

ลักษณะของผู้คนในบ้านปลักหอมจะมีลักษณะสำเนียงการพูดต่างจากคนบ้านอื่น ๆ ในตำบลทุ่งหวัง ผู้คนพูดเสียงหน่อคล้ายกับชาวปอระกำ ในปัจจุบันซึ่งเล่ากันว่า ชาวปอระกำหนีสงครามโลกครั้งที่ 2 มาตั้งรกรากในบริเวณปอระกำ ต.พะวง ในปัจจุบัน และส่วนหนึ่งก็ได้อพยพไปตั้งรกรากบริเวณบ้านปลักหอมในปัจจุบัน ในสมัยก่อนจะมีบ้านเรือนอยู่ห่างกันมาก ในขณะนั้นบ้านอยู่กันเป็นกระจุก และโดยส่วนใหญ่ผู้คนบ้านปลักหอมจะเป็นพี่น้องเครือญาติกันมาก สังเกตได้จากนามสกุลที่เด่น ๆ ดัง ๆ เพียง 2 นามสกุล คือ ศรีไชย ปาลรัตน์ เกือบทั้งหมู่บ้าน

บ้านปลักหอมเป็นการเรียกชื่อหมู่บ้านตามต้นไม้เด่นในหมู่บ้าน คือ เมื่อก่อนในบริเวณวัดเขารวมได้มีต้นไม้จันทร์หอมมากในขณะนั้นก็เอามาตั้งเป็นชื่อหมู่บ้านว่า ปลักจันทร์หอม ต่อมาก็กร่อนเป็นบ้านปลักหอม เรียกกันเรื่อยมาจนกระทั่งปัจจุบัน

การตั้งบ้านเรือนของคนปลักหอม จะอยู่รวมกันเป็นกระจุกในหมู่เครือญาติ และจะมีที่ทำกินอยู่รอบนอก ในบ้านปลักหอมเนื่องจากคนส่วนใหญ่เป็นญาติพี่น้อง ฉะนั้นในการทำงานการช่วยเหลือต่าง ๆ จะมีการเกื้อกูลพึ่งพากันสูงมาก

การทำมาหากิน คนบ้านปลักหอม มีทุ่งนา สวนยางพารา ฉะนั้นโดยส่วนใหญ่ผู้คนจึงมีอาชีพเกษตรเป็นฐานสำคัญในการทำงานหากิน มีบ้างที่รับราชการ ทำงานรับจ้างในโรงงาน แต่มีจำนวนน้อย

กลุ่มองค์กรชาวบ้านที่มีในบ้านปลักหอม ได้แก่ กลุ่มออมทรัพย์ 2 กลุ่ม ซึ่งมีเงินหมุนเวียนนับล้านบาท กลุ่มขอแรงงาน กลุ่มเล่นดนตรีไทย โดยมีครูคนหนึ่งในหมู่บ้านอาสาสอนดนตรีไทยให้กับผู้ที่สนใจในหมู่บ้านของตน โดยจะทำการซ้อมกันอาทิตย์ละประมาณ 3 วัน ปัจจุบัน

กลุ่มนี้รับแสดงในงานทั่วไปในตำบลทุ่งหวังและตำบลใกล้เคียง บางคนได้รับเชิญเป็นอาจารย์พิเศษตามโรงเรียน ไปสอนดนตรีไทยให้กับเด็ก (กระจำจ ปาลรัตน์)

บ้านปลักหอมมีกลุ่มบ้านสองกลุ่ม คือ กลุ่มบ้านใหญ่ ที่เรียกกันว่าปลักหอม และกลุ่มบ้านบริเวณหน้าวัดเขารามอีก 1 กลุ่ม แต่ทั้งสองกลุ่มบ้านยังไปมาหาสู่กัน

บ้านปลักหอมมีวัดเขารามเป็นสถานที่ทำพิธีกรรมทางศาสนา ดังนั้นคนปลักหอมโดยส่วนใหญ่หากจะต้องไปวัดก็จะไปวัดเขาราม และวัดทุ่งหวังใน (วัดตก) ซึ่งเป็นวันที่อยู่ในบริเวณใกล้เคียง

บ้านไร่

หมู่ที่ 6 ตำบลทุ่งหวัง

บ้านไร่ หมู่ที่ 6 ตำบลทุ่งหวัง โดยสภาพเป็นควน เป็นเนิน ซึ่งมีภูเขาที่สำคัญของบ้านในไร่ คือ ภูเขาหลง ปัจจุบันได้มีสถานที่ปฏิบัติธรรมภูเขาหลง ซึ่งจะมีทั้งชาวไทยและมาเลเซีย มาปฏิบัติธรรมกันมากในแต่ละปี จากสภาพภูมิประเทศเป็นเนินเขา และมีที่ราบชายเขา ผู้คนในหมู่ที่ 6 จึงมีอาชีพทำสวนเป็นส่วนใหญ่ ได้แก่ สวนยางพารา สวนผลไม้ บริเวณที่ราบทำนา ซึ่งเป็นการทำนาเพื่อไว้บริโภคในครัวเรือนเท่านั้น

บ้านไร่ผู้เฒ่าผู้แก่ เล่าว่า เป็นการบุกเบิกของคนรุ่นปู่ - รุ่นย่า 2 - 3 ครอบครัว มาจับจองที่ดินทำไร่ ปลูกผัก ปลูกพลู ต่อมาก็ขยายเป็นชุมชนที่ใหญ่ขึ้น บ้านในไร่ปัจจุบันมี 3 กลุ่มบ้าน คือ บ้านไร่ บ้านทรายขาว บ้านทำเนียบ

ประชากรบ้านในไร่ส่วนใหญ่เป็นไทยพุทธ และมีหย่อมบ้านทรายขาวบางส่วน (หลังโรงเรียนบ้านทรายขาว) เป็นไทยมุสลิมอาศัยอยู่

การทำมาหากินคนบ้านไร่ จากสภาพความอุดมสมบูรณ์ของพื้นที่ มีทั้งเขา นา สวน คนบ้านไร่ส่วนใหญ่ทำสวนยางพารา สวนผลไม้ และทำนาไว้กินเอง รวมถึงปลูกผักหลังฤดูการเก็บเกี่ยวข้าว

การตั้งบ้านเรือนจะตั้งบ้านเรือนตามหมู่เครือญาติ เป็นส่วนใหญ่ และอยู่กันเป็นกลุ่ม บ้านดังได้กล่าวแล้ว บ้านเรือนจะอยู่เป็นกระจุกรอบนอกจะเป็นที่ทำกินในอดีตคนบ้านไร่ซึ่งได้อพยพกันมาอยู่ค่อนข้างเป็นป่า ฉะนั้นความร่วมมือการช่วยเหลือต่าง ๆ มีสูงไม่ว่าเรื่องการประกอบอาชีพ ยามเจ็บไข้ไม่สบาย การพัฒนาต่าง ๆ ปัจจุบันการช่วยเหลือลดน้อยลง ยกเว้นงานบุญ งานประเพณีที่ยังคงช่วยเหลือกันอยู่ ลักษณะความเป็นอยู่กันเป็นกลุ่มบ้านใครบ้านมันเป็นส่วนใหญ่ แต่ถ้าหากมีงานระดับหมู่บ้านก็สามารถรวมตัวกันได้ เช่น งานประจำปีที่วัดทรายขาว เป็นต้น

กลุ่มองค์กรชาวบ้านที่มีในบ้านไร่ ได้แก่ กลุ่มออมทรัพย์ 3 กลุ่ม กลุ่มขอแรงงาน กลุ่มสตรี (แม่บ้าน) กลุ่มสหกรณ์ยางพาราบ้านทรายขาว (ซึ่งเป็นกลุ่มขนาดใหญ่ที่ชาวบ้านละแวกตั้งแต่หมู่ที่ 6 , 7 , 8 ถือหุ้นเป็นสมาชิก และมีโรงงานอยู่ในเขตหมู่ที่ 6 กลุ่มอสม. เป็นต้น มีฟาร์มจระเข้ ซึ่งเป็นการรวมกลุ่มของคนในหมู่ที่ 6 (เพิ่งก่อตั้งใหม่) ในพื้นที่หมู่ที่ 6 มีวัดทรายขาวเป็นวัดที่ผู้คนทั้งในและนอกตำบลให้ความสนใจใฝ่ใฝ่ศรัทธามาก

ถนนหนทางในหมู่บ้านมีถนนสายหลักเป็นถนนลาดยาง และถนนคอนกรีตและถนนเชื่อมระหว่างซอย ระหว่างกลุ่มบ้านเป็นถนนลูกรัง

บ้านทรายขาว

หมู่ที่ 7 ตำบลทุ่งหวัง

“หลังบ้านให้มีป่า หน้าบ้านให้มีทุ่ง” นี่เป็นความเชื่อของคนรุ่นก่อนในการจับจองหมู่บ้านเพื่อเป็นแหล่งที่อยู่อาศัยและทำมาหากิน และเชื่อได้แน่ๆว่าทำเลแบบนี้จะทำให้มีอาชีพสามารถทำมาหากินได้ สภาพบ้านทรายขาวในอดีตเป็นหมู่บ้านที่อุดมสมบูรณ์มีภูเขาที่สำคัญคือ เขาวัง เป็นพื้นที่ทำมาหากินของผู้คนในละแวกบ้านทรายขาว บ้านไร่ในปัจจุบัน

บ้านทรายขาวเป็นหย่อมบ้านของชาวไทยมุสลิม ซึ่งเป็นกลุ่มบ้านหนึ่งในตำบลทุ่งหวัง เล่ากันว่า เป็นมุสลิมที่ยกทัพมาตีเมืองสงขลา พอเสร็จสิ้นมุสลิมกลุ่มหนึ่งอพยพหนีทัพไปทำมาหากินอยู่บริเวณเขาวัง (ซึ่งพื้นที่ทำมาหากินในปัจจุบัน) (จันทนา เกตุแก้ว และคณะ 2542) แล้วต่อมาก็อพยพลงมาอยู่ในบริเวณบ้านทรายขาวในปัจจุบันและเรียกกันว่าบ้านทรายขาว นับตั้งแต่บัดนั้นมา

บ้านทรายขาวในปัจจุบันมีกลุ่มบ้าน 2 กลุ่ม คือ กลุ่มบ้านใหญ่ เรียกกันว่า บ้านทรายขาว ผู้คนในกลุ่มบ้านนี้นับถือศาสนาอิสลาม และบ้านใหม่ มีประมาณ 50 ครัวเรือน ซึ่งนับถือศาสนาพุทธ

ความเป็นอยู่ของผู้คนระหว่างศาสนาพุทธและศาสนาอิสลามไม่ปรากฏความขัดแย้งให้เห็น (ยศ คงยะฤกษ์) ส่วนมากอยู่แบบพี่น้องคนที่สวนอยู่ใกล้กันก็จะจับกลุ่มขอแรงงานกัน เพื่อช่วยกันทำสวน บ้านทรายขาวได้แบ่งหมู่บ้านออกเป็นเขตเล็ก ๆ ในหมู่บ้าน และให้มีผู้นำเขต ๆ ละ 1 คน มีหน้าที่ในการรับรู้ รับฟังข้อมูล ทุกเรื่องทั้งด้านการปกครอง การเมือง งานสาธารณะต่าง ๆ ซึ่งมีประมาณ 21 เขต และเป็นตัวแทนในการพูดคุยประจำของกลุ่มหมู่บ้าน (นายหมัด เหมรัฐ 10 พ.ศ. 2542)

การทำมาหากิน บ้านทรายขาวจะมีอาชีพเกษตร เป็นอาชีพหลัก ได้แก่ การทำสวนยางพารา สวนผลไม้ พื้นที่นาน้อยมาก อยู่ในเขตบ้านใหม่ ที่นี้จะมีผลไม้ที่ขึ้นชื่อ คือ ทุเรียน และ

จำปาตะ บ้านทรายขาวเป็นทุเรียนเนื้อดี ไม่มีการแช่หรืออบสารเคมี จำปาตะลูกโต เนื้อดี และเป็นของสดจากสวน ไม่มีการใช้สารเคมีเข้าช่วย บ้านทรายขาวจึงค่อนข้างอุดมสมบูรณ์ด้วยทรัพยากรโดยเฉพาะเขาวังเป็นพื้นที่ทำมาหากินสำคัญของคนบ้านทรายขาว

การตั้งบ้านเรือน บ้านเรือนจะอยู่กันเป็นกระจุก ครอบครัวยุคเดียวกันจะมีบ้านเรือนอยู่ใกล้เคียงกัน และทำให้เป็นกลุ่มบ้านใหญ่ รอบนอกเป็นที่ทำกิน

กลุ่มองค์กรประชาชนในบ้านทรายขาว ลักษณะเด่นที่นี้จะมีกลุ่มองค์กรมีไม่น้อยกว่า 14 กลุ่ม แต่ละกลุ่มจะมีความสัมพันธ์กันในการทำงาน โดยมีกลุ่มเกษตรกรชาวสวนเป็นส่วนใหญ่ ปัจจุบันแต่ละกลุ่มก็ขยายงานของตนเองเพื่อตอบสนองตามความต้องการของสมาชิกให้มากขึ้น และมีกิจกรรมการพัฒนาต่าง ๆ ในหมู่บ้านที่ต่อเนื่อง

บ้านทรายขาว : ชุมชนแห่งการเรียนรู้ เพื่อการพึ่งตนเอง

เสียงปลุกยามเช้าดังแว่วมาตามหอคระจายข้าวของหมู่บ้าน ฟังแล้วไม่ค่อยจะเข้าใจมากนัก แต่รู้ว่ถึงเวลาที่จะต้องตื่นของพี่น้องชาวมุสลิม เพื่อเตรียมตัวไปละหมาดในเช้าของวันใหม่ ซึ่งถือเป็นกิจวัตรประจำวันของพี่น้องชาวมุสลิมที่รู้กันดีอยู่ บรรยากาศยามเช้าของที่นี่ดูจะคึกคักขึ้นมาเรื่อย ๆ เด็ก ๆ ตื่นขึ้นมาเพื่อเตรียมตัวไปโรงเรียน ผู้ชาย ผู้เฒ่า ผู้แก่ ไปละหมาดที่มัสยิด ที่มีเพียงแห่งเดียวในหมู่บ้าน แม่บ้านลุกขึ้นเตรียมอาหารมื้อเช้า และทำละหมาดอยู่กับบ้าน จะว่าไปแล้วคนกลุ่มนี้ไม่ใช่พวกแรกที่ตื่นก่อน แต่ยังมีอีกหลายกลุ่มคนที่ตื่นก่อนหน้านี้อแล้วประมาณ 2 - 3 ชั่วโมง บ้างออกไปกรีดยางพารา บ้างก็ออกมานั่งจิบกาแฟในร้านกาแฟประจำหมู่บ้าน (ร้านกาแฟเปิดตั้งแต่เวลาตี 3 ของทุกวันเพื่อบริการลูกค้าที่ออกมาจิบกาแฟก่อนไปกรีดยาง) หรือบางกลุ่มที่เข้ามาใช้บริการในร้านก็เสร็จจากการละหมาดก็ตามเข้ามาสมทบในร้านกาแฟ วงสนทนาเริ่มขึ้น เรื่องที่เล่าสู่กันฟังก็มีมากมายหลายเรื่อง เช่น เรื่องของสังคม การเมืองการปกครอง จะใช้เวลาพบปะที่ร้านกาแฟประมาณ 1 ชั่วโมง หลังจากนั้นก็แยกย้ายไปทำภาระกิจของตนเอง บ้างก็ไปกรีดยาง บ้างก็ไปเก็บน้ำยาง หรือทำงานของตน เด็ก ๆ ก็เตรียมตัวไปเรียนหนังสือที่ปะาะเ็นาะ บ้างก็ไปเรียนข้างนอกหมู่บ้าน วิถีชีวิตของหมู่บ้านนี้จะเห็นได้ในทุก ๆ เช้า

บ้านทรายขาวเป็น 1 ใน 9 หมู่บ้านของตำบลทุ่งหวัง ซึ่งประกอบไปด้วย บ้านอ่างทอง หมู่ที่ 1 บ้านสวนใต้ หมู่ที่ 2 บ้านแยง หมู่ที่ 3 บ้านชายควน หมู่ที่ 4 บ้านปลักหอม หมู่ที่ 5 บ้านไร่ หมู่ที่ 6 บ้านทรายขาว หมู่ที่ 7 บ้านไทรครอบ หมู่ที่ 8 บ้านยางงามหมู่ที่ 9.

บ้านทรายขาวเป็นหมู่บ้านเดียวที่ราษฎรนับถือศาสนาอิสลาม นอกจากนั้นก็เป็นไทยพุทธ ซึ่งมีทั้งไทยแท้และมีเชื้อสายมาจากจีน เล่ากันว่า สมัยที่มีการทำศึกอุเคณ มีชาวมุสลิมยกกองทัพ

มาจากเมืองปัตตานีเข้ามาตีเมืองสงขลา และเมื่อทำศึกแล้วมีทหารกลุ่มหนึ่งได้อพยพออกจากทัพไม่ยอมกลับไปปัตตานี แต่ได้อพยพมาตั้งถิ่นฐานทำมาหาเลี้ยงชีพบนเขาวัง และได้เคลื่อนย้ายชุมชนลงมาอยู่บริเวณบ้านทรายขาว ในปัจจุบันบ้านทรายขาวจึงเป็นถิ่นของชุมชนมุสลิมตั้งแต่นั้นมา

ปัจจุบันทรายขาวเริ่มเป็นหมู่บ้านที่มีขนาดใหญ่ขึ้น และได้มีชาวไทยพุทธบางส่วนเข้ามาอาศัยในเขตพื้นที่หมู่ที่ 7 เรียกว่า บ้านใหม่ มีชายไทยพุทธอาศัยอยู่ประมาณ 30 – 40 ครอบครัว ถือเป็นการอยู่ร่วมกันระหว่างไทยพุทธกับไทยมุสลิมได้อย่างน่าชื่นชม

บ้านทรายขาวมีจำนวน 238 ครัวเรือน มีราษฎรอาศัยอยู่ประมาณ 1,700 คน โดยทำมาหากินในเขตพื้นที่ของหมู่บ้านประมาณ 3,000 ไร่

อาณาเขต บ้านทรายขาวมีอาณาเขตติดต่อกับหมู่ที่ 6 บ้านไร่ หมู่ที่ 8 บ้านไทรครอบ มีภูเขา ได้แก่ เขาวัง เขาสี่ชาย เขาใบพัด พื้นที่ส่วนใหญ่จึงเป็นทั้งที่สวน (สวนผลไม้ สวนยางพารา) ที่นา ที่ราบซื้อสำหรับการปลูกผัก ณ หมู่บ้านแห่งนี้จึงเป็นชุมชนที่มีความอุดมสมบูรณ์ไปด้วยทรัพยากรที่หลากหลาย

การประกอบอาชีพของราษฎรในเขตพื้นที่บ้านทรายขาว ในแต่ละครัวเรือนจะมีอาชีพไม่ต่ำกว่า 20 อาชีพ ส่วนมากจะมีสองอาชีพเป็นส่วนใหญ่ เช่น ทำสวนยางพารา ควบคู่ไปกับสวนผลไม้ การปลูกมะพร้าว น้ำหอม และพลู สำหรับพลู ถือเป็นพืชขึ้นชื่อของหมู่บ้านและตำบลทุ่งหวัง (ดังคำขวัญที่ว่า งามากพลูแต่งสาว มะพร้าว น้ำหอม)

ช่วงฤดูการประกอบอาชีพ

กิจกรรม	ระยะเวลา
1. ทำสวนยางพารา	มกราคม – มีนาคม , พฤษภาคม – มกราคม (ตลอดปีหยุดช่วงฤดูแล้ง)
2. ดูแลสวนผลไม้	เมษายน – มิถุนายน
3. ฤดูกาลผลไม้	กรกฎาคม – กันยายน
4. ปลูกผัก ทำนา	ตุลาคม - มีนาคม

นอกจากการประกอบอาชีพที่กล่าวมาแล้ว บางส่วนก็เป็นแม่ค้า – พ่อค้า ในตลาดนัดในหมู่บ้าน ซึ่งมีประจำทุกวันพฤหัสบดี และวันอาทิตย์ จากอาชีพที่หลากหลาย ราษฎรที่นี่จึงมีความเป็นอยู่ที่ดีทั้งด้านเศรษฐกิจและความเป็นอยู่

วิถีการผลิต สำหรับวิถีการผลิตของราษฎรที่เน้นการผลิตแบบครัวเรือน โดยส่วนมากจะใช้แรงงานคนในครอบครัวเป็นหลัก เช่น การทำงานอาจใช้โคกระบดไถ แต่ก็ยังเก็บเกี่ยวกับคนเป็นหลัก โดยให้แกะ (เป็นเครื่องมือเก็บข้าวของทางภาคใต้) การทำสวนก็เช่นกัน ยังใช้แรงงานคนและไม่นิยมการใช้ยาฆ่าแมลง การใช้ปุ๋ยเคมีก็ใช้อยู่ประปราย แต่หากเป็นสวนผลไม้ สวนผัก จะเน้นการใช้ปุ๋ยคอกเป็นหลัก

ระบบการผลิตและการจำหน่าย บ้านทรายขาว ตำบลทุ่งหวัง เป็นพื้นที่ที่ใกล้เคียงกับตัวเมืองสงขลา ใช้ระยะเวลาเดินทางโดยรถโดยสารประจำทางเพียง 30 นาที เพราะฉะนั้นการผลิตสินค้าทางการเกษตรจึงมีช่องทางในการส่งสินค้าเข้าสู่ตลาดได้สูง นอกจากนี้ก็ยังมีจุดจำหน่ายซึ่งเป็นตลาดนัดในหมู่บ้านอีก 1 แห่ง ชาวบ้านก็จะนำเอาผลผลิตที่มีในหมู่บ้านมาวางขาย ซึ่งจะมีผู้บริโภคทั้งที่อยู่ในชุมชน บริเวณใกล้เคียงและที่มาจากต่างอำเภอ

เนื่องจากบ้านทรายขาวเป็นชุมชนที่ค่อนข้างใหญ่ มีทั้งไทยพุทธและมุสลิมปะปนกันไป ตามที่กล่าวมาแล้ว ทำให้มีวิถีชีวิตที่แตกต่างกัน กล่าวคือ ไทยพุทธซึ่งมีจำนวนน้อยตั้งบ้านเรือนอยู่บริเวณที่เรียกว่าบ้านใหม่ ก็จะมีวัด เรียกว่า วัดทรายขาวใน วัดเขาหลง และวัดเขาราม ซึ่งอยู่ใกล้ ๆ กัน บ้านทรายขาวจึงเป็นถิ่นอาศัยของชุมชนไทยมุสลิม โดยมีมัสยิด โรงเรียนสอนศาสนา ในหมู่บ้าน แต่ก็สามารถอยู่รวมกันได้ มีการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน เห็นได้จากการทำกิจกรรมร่วมกันที่สามารถจัดการได้ดี หรือการช่วยเหลือซึ่งกันและกันในงานต่าง ๆ เช่น งานแต่งงาน งานศพ ฯลฯ

ด้านประเพณีวัฒนธรรม ที่สำคัญของบ้านทรายขาว ได้แก่ ประเพณีวันสำคัญทางศาสนา เช่น การถือศีลอด ในทุกปีจะมี 1 เดือน ที่ชาวมุสลิมจะต้องอดอาหาร อยู่ในช่วงเดือน กุมภาพันธ์ - มีนาคม ซึ่งแต่ละปีจะไม่ตรงกันแล้วแต่วันที่ประกาศ

การทำบุญไปเมืองเมกกะ เป็นการร่วมกันทำบุญของผู้ไปเมกกะ บางคนจัดหาเงินเพื่อไปเมกกะ บางคนจัดงานเลี้ยง

การจ่ายซากาตหลังออกบวช เป็นประเพณีที่จะต้องจ่ายในศาสนาเพื่อช่วยคนตกทุกข์ได้ยาก

นอกจากนี้ก็มีงานแต่งงาน ลักษณะการจัดก็ไม่แตกต่างไปจากกันระหว่างไทยพุทธ จะต่างกันเฉพาะเรื่องอาหารการกินที่มุสลิมนิยมใช้วัวเป็นอาหารหลัก

วิถีชีวิตและความเป็นอยู่ของคนที่นี่จะมีการพึ่งพาอาศัยกันสูงมาก มีความเป็นอยู่แบบพี่น้องด้อยที่ด้อยอาศัย ไม่ค่อยมีการทะเลาะวิวาทกันในชุมชน ไม่มีการลักขโมย รถจักรยานยนต์สามารถจอดทิ้งไว้ได้ไม่ต้องกลัวเสียหาย มีการเคารพผู้อาวุโสของชุมชน นอกจากนี้ก็ยังมีการลง

ร่างกาย และแรงเงินเพื่อการพัฒนาชุมชน เช่น การทำถนน สร้างศาลาอ่านหนังสือ ในด้านส่วนตัว ก็มีการลงแขกปักดำ เก็บเกี่ยว หรืองานต่าง ๆ ที่เกิดในชุมชน

ปัจจุบันช่วยความร่วมมือในชุมชนอาจจะลดลงไปบ้าง เพราะภาวะเศรษฐกิจ และการเปลี่ยนแปลงด้านอื่น ๆ ของชุมชน และหากเมื่อใดที่มีงานจำเป็นหรือผู้นำสนับสนุนเข้ามา ชาวบ้านก็จะพร้อมใจกันอย่างเต็มที่ แต่อาจจะไม่บ่อยครั้งเหมือนเมื่อชาวบ้านมีความรัก และผูกพันสูง

รวมกลุ่มร่วมพัฒนา

บ้านทรายขาวมีกลุ่ม/องค์กร ชาวบ้านหลายกลุ่มมีบทบาททางสังคมในการพัฒนาชุมชน ในปัจจุบันกลุ่มที่เกิดขึ้นในหมู่บ้าน ได้แก่ กลุ่มออมทรัพย์ กลุ่มสวัสดิการ กลุ่มปฎิ กลุ่มร้านค้า ฯลฯ กลุ่มเหล่านี้ล้วนเกิดจากความคิดริเริ่มของผู้นำในชุมชนทั้งสิ้น

ก่อนจะมาร่วมกลุ่ม

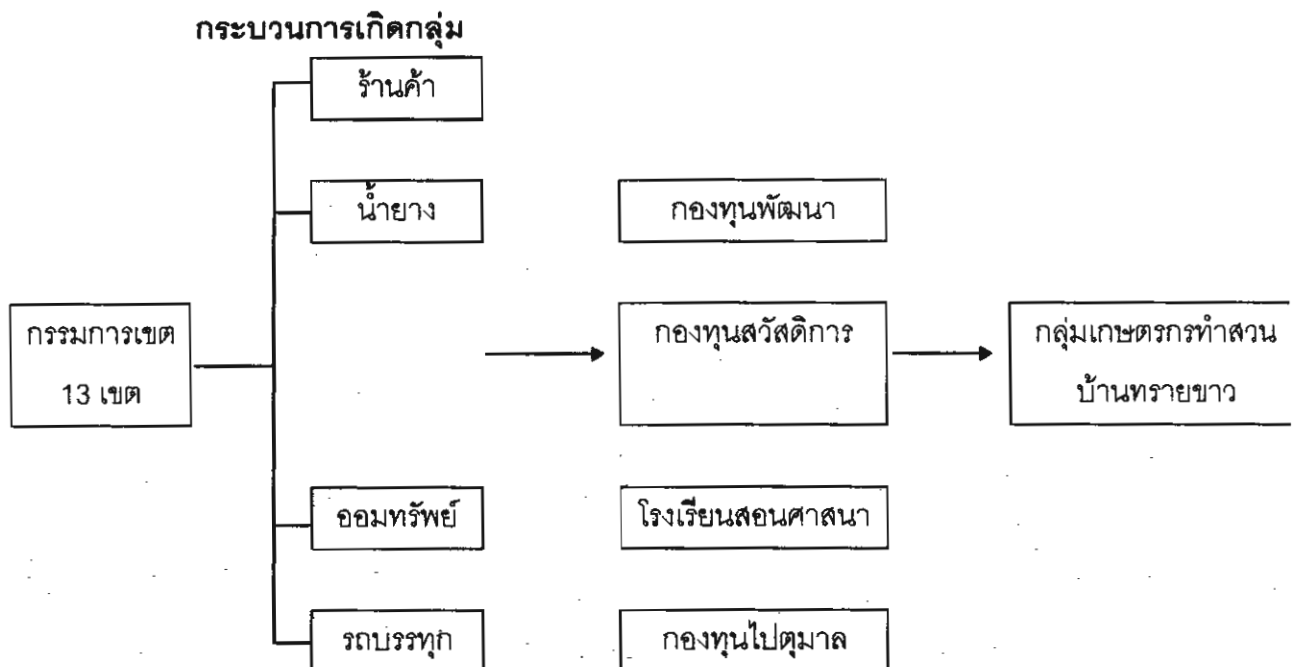
ก่อนหน้านี้นบ้านทรายขาว มีผู้ใหญ่บ้าน เป็นคนปกครอง ดูแล และมีโต๊ะอิหม่ามเป็นผู้นำทางศาสนา ซึ่งในการทำงาน ผู้นำทั้งสองไม่สามารถดูแลได้อย่างทั่วถึง และในขณะเดียวกันก็มีแกนนำชาวบ้านที่สนใจการดำเนินกิจกรรมของชุมชน ก็ได้มีการหารือและในที่สุดก็ได้เกิดผู้นำตามธรรมชาติขึ้นมา และได้มีการแบ่งบทบาทหน้าที่เพื่อการรับผิดชอบออกเป็นเขตเล็กเขตน้อย ซึ่งมีทั้งสิ้น 13 เขต แต่ละเขตให้เลือกหัวหน้าเขต เพื่อทำหน้าที่ในการประสานงาน ส่งข่าวสาร ดูแลความเรียบร้อยในเขตที่รับผิดชอบ โดยในเขตหนึ่ง ๆ จะรับผิดชอบ 12 – 13 ครัวเรือน และในแต่ละเดือนจะมีการประชุม 1 ครั้ง เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและรับทราบข้อมูลใหม่ ๆ หากตัวแทนเขตใดไม่ดูแลความเรียบร้อยหรือไม่ปฏิบัติตามชาวบ้านก็สามารถและมีสิทธิ์ทักท้วงต่อว่าได้ กิจกรรมการพบปะกันจะมีกันอย่างต่อเนื่องตลอด ต่อมาจึงมีการพัฒนาขึ้นมาเป็นกลุ่มต่าง ๆ ที่มีอยู่ในปัจจุบัน กลุ่มคนที่สนใจก็ได้มีการคิดแสวงหาแลกเปลี่ยนกันระหว่างกลุ่มต่าง ๆ และประกอบกันในพื้นที่หมู่บ้านเพิ่มเริ่มมีกลุ่มต่าง ๆ เกิดขึ้น ตัวแทนของหมู่ที่ 7 (บ้านทรายขาว) ก็ได้เริ่มเรียนรู้ในการตั้งกลุ่มต่าง ๆ จากหมู่บ้านอื่น ทำให้เห็นจุดดีจุดด้อยในการจัดตั้งกลุ่ม แล้วนำมาพัฒนาในบ้านของตนเอง และการพัฒนาชุมชนต่อไป ซึ่งระยะเวลาในการจัดตั้งกลุ่มรวม 10 ปี มีกลุ่มแรกที่เกิดขึ้น คือ ร้านค้าสหกรณ์ อารีกัด ถือเป็นกลุ่มที่สามารถพิสูจน์ฝีมือและพลังให้เป็นที่ประจักษ์ต่อกลุ่มต่อ ๆ ไป และด้วยความมุ่งมั่นและความพยายามทำให้กลุ่มมีความเจริญและมั่นคงขึ้นเรื่อย ๆ ร้านค้าในปัจจุบันมีเงินหมุนเวียน 84,000 บาท และมีสินค้าที่อยู่ในร้านประมาณ 50,000 บาท ร้านค้าได้ทำการจัดซื้อที่ดินสำหรับขยายกิจการ จำนวน 2 งาน ราคาประมาณ 50,000 บาท ร้านค้าใช้เวลาพิสูจน์ตนเองกับชาวบ้านมาเกือบ 2 ปี ถึงจะดำเนินการได้ในปัจจุบันต้องใช้ความพยายามและความตั้งใจอย่างสูงของกลุ่มผู้นำ ในเรื่องของความโปร่งใส มีฉะนั้นชาวบ้านจะขาดศรัทธา

ตลอดระยะเวลาของการก่อตั้งในระยะแรกผู้นำจำเป็นต้องมีการพบปะหารือกันบ่อย ๆ มีการประชุมกันอย่างเนืองนิจ เพื่อเป็นเวทีในการเปิดโอกาสให้ได้คิดเรื่องใหม่ ๆ ในชุมชน และเป็น การส่งเสริมให้ร้านค้ามีความซื่อสัตย์ต่อตนเอง รับผิดชอบภาระหนี้สินที่ทางร้านค้าจำเป็นต้องทำ สัญญาคุ้ม

กลุ่มแกนนำ 6 - 7 คน ในคณะกรรมการของร้านค้าารักต โดยมี บังหมัด เหมรัญ เป็น แกนนำ ก็ได้คิดเรื่องราวต่อไปเพื่ออำนวยความสะดวกและให้เกิดประโยชน์กับชาวบ้านในชุมชน บ้านทรายขาว ต่อมาก็ตั้งกลุ่มเพื่อรับซื้อน้ำยางขึ้นมาด้วย เพราะชาวบ้านที่นี้มีการทำสวน ยางพาราเป็นอาชีพหลัก และการรับซื้อน้ำยางของพ่อค้าไม่แน่นอน ให้ราคาที่ไม่เป็นธรรม แกนนำ กลุ่มจึงรวมตัวกันรับซื้อน้ำยางขึ้น โดยผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นเป็นของสมาชิก สามารถขายน้ำยางได้ ในราคาที่สูงกว่า ได้รับปันผลทุกเดือน สมาชิกที่มาช่วยซื้อก็จะมีค่าตอบแทนให้

เมื่อมีกลุ่มน้ำยางก็มีผู้นำที่จะต้องเข้ามาช่วยกันรับผิดชอบมากขึ้น จากเดิมที่มีผู้รับผิดชอบเพียง 6 - 7 คน ก็เพิ่มขึ้นมาอีกเกือบ 10 คน โดยกลุ่มนี้มีหน้าที่ดูแลเรื่องน้ำยาง การขาย การซื้อน้ำยางจากสมาชิกและชาวบ้าน ซึ่งการดำเนินงานของกลุ่มน้ำยางก็ได้มีกลุ่มรถบรรทุก เพื่อใช้บรรทุกน้ำยางให้กับกลุ่ม

ต่อมาเริ่มมีกลุ่มออมทรัพย์เกิดขึ้น และกลุ่มต่าง ๆ ที่ชุมชนเห็นว่ามีประโยชน์ต่อชุมชนก็ เกิดตามมาเรื่อย ๆ เช่น กลุ่มประปาหมู่บ้าน ฯลฯ

จากการทำกิจกรรมส่งผลกับชุมชน

1. มีเงินเพื่อการลงทุนของชาวบ้าน ๆ มีเงินทุนสำหรับการประกอบอาชีพสำหรับผู้ที่เป็น มีสถาบันการเงินของตนเอง

2. มีอำนาจในการต่อรองกับพ่อค้า หน่วยงานราชการ ฯลฯ ได้
3. มีการเรียนรู้ของผู้นำ จาก 6 – 7 คน เป็น 60 – 70 คน ที่ร่วมกันรับผิดชอบต่อกิจกรรมกลุ่มในชุมชน
4. มีอาชีพที่ดีและมั่นคง
5. มีโอกาสส่งให้ลูกหลานได้เรียนมากขึ้น
6. สามารถร่วมกันแก้ปัญหาของชุมชนได้อย่างรวดเร็ว

เป็นอย่างนี้ได้อย่างไร

1. บ้านทรายขาวก็เป็นชนบทหนึ่งของเมืองไทย แต่ละสถานที่แตกต่างกัน คือ ทำไม้บ้านทรายขาวจึงมีกิจกรรมต่าง ๆ เกิดขึ้นในชุมชนมาก และเป็นกิจกรรมเพื่อการอยู่รอดของคนในชุมชนและผู้นำเข้าได้รวดเร็วกว่าที่อื่น ความอุดมสมบูรณ์ของพื้นที่ หมู่บ้านทรายขาวมีความอุดมสมบูรณ์ในด้านทรัพยากร ด้านการผลิต ทางด้านการเกษตร และมีการทำเกษตรที่หลากหลายซึ่งเป็นอาชีพหลักของชาวบ้าน ทำให้ชาวบ้านสามารถพึ่งตนเองได้ เรื่องของค่าครองชีพและอื่น ๆ

2. วัฒนธรรมดั้งเดิมของชุมชนโดยเฉพาะทางด้านศาสนา ที่สามารถยึดรั้งให้คนต่างศาสนาเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันได้ คนในชุมชนยังให้ความสำคัญกับประเพณีต่าง ๆ ของชุมชน และสามารถถ่ายทอดมาสู่รุ่นหลัง ๆ ได้ นอกจากนี้ยังมีวัฒนธรรมที่น่าชื่นชมของพี่น้องชาวมุสลิม คือ การอยู่รวมกัน แบบพี่แบบน้อง การเคารพในญาติผู้ใหญ่ หรือผู้อาวุโสของชุมชน เช่น โต๊ะอีหม่า ครูสอนศาสนา

3. มีกลุ่มกิจกรรมทางสังคมมาก เป็นที่น่าสังเกตว่า กลุ่มต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น และมีกิจกรรมอย่างต่อเนื่องเป็นกลุ่มที่เกิดโดยองค์การชาวบ้านเอง และตอบสนองต่อความต้องการของสมาชิก โดยสมาชิกเป็นผู้ร่วมคิดวิธีการทำงาน การบริหารการจัดการของกลุ่มเอง และประการหนึ่งที่กลุ่มอยู่ได้ คือ ความไว้วางใจซึ่งกันและกัน ความโปร่งใสในการทำงาน มีการปรึกษาหารือกับชาวบ้านในชุมชน ในชุมชนหากกลุ่มยังยืนและเข้มแข็งก็จะนำไปสู่ความเข้มแข็งของชุมชนด้วย

4. ผู้นำในชุมชน มีผู้นำที่หลากหลาย โดยเฉพาะผู้นำตามธรรมชาติ จึงเป็นที่ยอมรับและเชื่อถือของคนในชุมชน ปัจจุบันในหมู่บ้านมีผู้นำประมาณ 60 – 70 คน มีการกระจายอยู่ในกลุ่มต่าง ๆ ซึ่งเหล่านี้มีการพบปะแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างต่อเนื่องใน 1 ปี มีการพบปะกันไม่น้อยกว่า 50 ครั้ง

ลักษณะของผู้นำที่ได้รับความนับถือและไว้วางใจจากชาวบ้าน คือ เป็นคนที่ใจกว้าง ซื่อสัตย์ มีสะอาด เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน ผู้นำในกลุ่มต่าง ๆ ส่วนมากเป็นผู้ที่มีความคิดกว้างไกล มีแนวทางในการคิดค้น การแก้ปัญหาได้ดี เคารพในสิทธิหน้าที่ของกันและกัน และในการดำเนินกิจกรรมของกลุ่มได้แสวงหาผู้นำกลุ่มรุ่นใหม่ ๆ มาตลอด โดยดึงกลุ่มคนหนุ่ม

สาวที่มีการศึกษาสูงกลับมาทำงานบ้านเอง ผู้นำของกลุ่มโดยส่วนใหญ่ได้รับการสนับสนุนจากครอบครัวโดยทางครอบครัวจะเปิดกว้างในการทำงานของผู้นำ

5. กระบวนการเรียนรู้ของกลุ่มคน

5.1 กลุ่มกิจกรรมแต่ละกลุ่ม ไม่มีวันทำกิจกรรมที่แน่นอน และเป็นสถานที่พบปะของสมาชิก เช่น กลุ่มน้ายางสด จะต้องมาพบกันทุกวัน และทุกอาทิตย์จะมีการประชุมเรื่องการเงิน กลุ่มออมทรัพย์ สมาชิกจะต้องมาพบกันทุกเดือน

5.2 สถานที่ทำการกลุ่มเกษตรกรทำสวน เป็นสถานที่พบปะประชุมของกลุ่มแกนนำ และสมาชิก

5.3 ศาลากลางหมู่บ้าน ทั้งของส่วนรวมและของส่วนตัวมีกระจายอยู่ทั่วทุกหมู่บ้าน

5.4 มัสยิด มุสลิมต้องเข้าทุกวันศุกร์ เป็นสถานที่พบปะชั้นดี นอกจากเป็นสถานที่ทำพิธีทางศาสนาแล้ว ยังเป็นสถานที่พูดคุย ที่ประชุม ปรีกษาหารือ ในเรื่องราวต่าง ๆ ของหมู่บ้าน รวมทั้งการช่วยคิด แก้ปัญหาต่าง ๆ ในชุมชน

5.5 ร้านน้ำชา เป็นสถานที่ดื่มกาแฟของคนในหมู่บ้านก่อนไปทำงาน หรือเสร็จจากภาระหน้าที่ ส่วนใหญ่จะมานั่งกันตามร้านกาแฟ โดยเฉพาะร้านน้ำชาบัง ซึ่งเป็นแกนนำของชุมชน มีชาวบ้านมานั่งเป็นจำนวนมาก บ้างก็อ่านหนังสือ ดูทีวี และวิเคราะห์ถกเถียงสถานการณ์การเมือง กลุ่มคนที่มานั่งมีตั้งแต่วัยรุ่นถึงผู้สูงอายุ

บ้านไทรครอบ

หมู่ที่ 8 ตำบลทุ่งหวัง

ไทรครอบ เป็นหมู่บ้านที่ได้รับเกียรติให้เป็นหมู่บ้านพัฒนา และหมู่บ้านสาธารณสุขมูลฐาน อีกทั้งยังเป็นหมู่บ้านหลักในการส่งเสริมการเกษตร แต่เดิมบ้านไทรครอบก่อนการก่อตั้งมีรากฐานมั่นคงนั้นเป็นทำเลที่ทำมาหากินของชาวละแวกใกล้เคียง เป็นสวนป่าที่อุดมสมบูรณ์ไปด้วยป่าไม้นานาชนิด ทั้งที่เป็นไม้ผลและไม้ป่า จึงเป็นที่เลื่องลือกันว่าสถานที่แห่งนี้เป็นที่น่าอยู่ น่าอาศัย เหมาะกับการเป็นที่ตั้งถิ่นฐานบ้านเรือน เพราะมีสายน้ำไหลผ่านอันก่อให้เกิดความอุดมสมบูรณ์ในการที่จะทำการเกษตรกรรม อันเป็นอาชีพของชาวไทย นอกจากนั้นไทรครอบในสมัยก่อนนั้นก็ยังมีทุ่งหญ้าในการเลี้ยงสัตว์ได้อีก ด้วยความพร้อมที่อุดมสมบูรณ์และครบครันเช่นนี้ก็เป็นทีที่เลื่องลือในหมู่นานาชาติที่จะตั้งถิ่นฐาน เพื่อประกอบอาชีพในการเกษตรและหาทำเลที่ตั้งในการทำมาหากิน มีประชาชนเข้ามาตั้งถิ่นฐาน โดยเฉพาะในตอนเริ่มต้นได้มีผู้คนที่เข้ามาทำสวน ทำไร่ ไถหว่าน และบุกเบิก โดยการเริ่มต้นทำที่อยู่อาศัยโดยการทำเป็นเพิงที่ปัก ทำหน้ากระต๊อบ เป็นที่หลบนอน

ยุคของการบุกเบิกบ้านไทรครอบครัวก็ได้เริ่มขึ้น โดยมีผู้คนที่เห็นว่าถิ่นฐานและทำเลแห่งนี้มีความอุดมสมบูรณ์ จึงได้มีการย้ายถิ่นฐานบ้านเรือนมาตั้งกันอย่างเป็นหลักเป็นแหล่ง ในที่สุดป่าไม้ก็ถูกตัดโค่นเปลี่ยนให้เป็นที่ตั้งบ้านเรือน เรือกสวน ไร่ นา ไม้ต่าง ๆ ที่ถูกตัดโค่นก็ได้นำไปแปรรูป โดยการใช้ขวานถากให้ได้ขนาดตามต้องการนำไปทำเป็นบ้านเรือนที่อยู่อาศัย

การย้ายถิ่นฐานของชนชาวละแวกใกล้เคียงก็เริ่มขึ้นจากครอบครัวหนึ่งเป็นสองและขยายขึ้นเป็นลำดับ ในที่สุดยุคเริ่มต้นจากการเล่าของผู้อาวุโสในการก่อตั้งถิ่นฐานบ้านไทรครอบครัวก็ได้มีประชาชนเข้ามาอยู่ถึง 20 ครอบครัว จึงนับได้ว่าหมู่บ้านแห่งนี้เป็นหมู่บ้านที่เก่าแก่มากมาย ทั้งยังเป็นที่ยอดมสมบูรณ์ไปด้วยพันธุ์ไม้นานาชนิด โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คือ ทุเรียนพื้นบ้าน อุดมสมบูรณ์ไปด้วยพืชพันธุ์ธัญญาหาร มีทั้งสัตว์ป่าและของป่าอีกมากมาย อาทิเช่น พันธุ์ไม้สมุนไพร แก้งวาง เสือ กระเจิง วัวป่า และสัตว์อื่น ๆ อีกหลายชนิด

ชื่อ “ไทรครอบครัว” ตามตำนานที่เล่าสืบต่อกันมานั้น เห็นได้ว่าการที่หมู่บ้านแห่งนี้ได้ชื่อว่าบ้านไทรครอบครัว ก็เพราะว่า ผู้คนที่ต่างก็ย้ายถิ่นฐานเปลี่ยนที่อาศัยเข้ามาอยู่ในบ้านแห่งนี้ก็ทยอยกันเข้ามาตั้งรกรากกันที่จุดเดียว คือ บริเวณทิศใต้ของป่าช้าในปัจจุบัน และต่างก็เดินผ่านความร่มเย็นภายใต้เงาของต้นไทรใหญ่ 2 ต้น อันถือว่าเป็นความเยือกเย็นและร่มรื่นซึ่งเป็นสิริมงคลอย่างมาก และได้ทำเป็นทางเข้าหมู่บ้าน ผู้คนที่สัญจรไปมาต่างได้พบเห็นและขนาดทำเลที่อยู่อาศัยใหม่ของคนในหมู่บ้านนี้ว่า คนไทรครอบครัว ชื่อไทรครอบครัวจึงได้เรียกขานกันมาตั้งแต่ดึกดำบรรพ์ก่อนนั้น ปัจจุบันต้นไทรใหญ่ 2 ต้น ที่กล่าวถึงก็ไม่ได้มีชีวิตอยู่

ในยุคต่อ ๆ มา ความมั่งคั่งอันอุดมสมบูรณ์ต่าง ๆ ก็ได้แพร่สะพัดไปไกลจนทำให้มีผู้คนย้ายถิ่นฐานเข้ามาตั้งบ้านเรือนในบ้านไทรครอบครัวแห่งนี้มากขึ้นเป็นลำดับจนกระทั่งปัจจุบันนี้

การตั้งบ้านเรือนในปัจจุบัน จะอยู่กันเป็นกลุ่มเครือญาติ โดยตั้งชื่อเป็นซอย ไทรครอบครัว 1,2,3 เป็นต้น

กลุ่มกิจกรรมที่เด่น ๆ ในบ้านไทรครอบครัว คือ กลุ่มออมทรัพย์ กลุ่มขอแรงงาน กลุ่มน้ำประปา และกิจกรรมของศูนย์เด็กเล็ก ที่ดำเนินการโดยชาวบ้านเป็นส่วนใหญ่

บ้านยางงาม

หมู่ที่ 9 ตำบลทุ่งหวัง

บ้านยางงามเป็นชุมชนที่ขยายตัวไปจากบ้านอ่างทอง สวนใต้ ซึ่งเดิมทุ่งยางงามเป็นบริเวณที่ถึงกันของคนในละแวกนี้ต่อมาเพื่อผู้คนมากขึ้น ลูกหลานแต่งงานออกเรือน (สร้างบ้าน

ใหม่ ครอบครัวใหม่) ก็เริ่มไปสร้างในที่ทำกินบริเวณบ้านยางงามในปัจจุบัน สภาพโดยทั่วไป บ้านยางงามมีลักษณะเป็นทุ่งกว้างและอยู่ในเขตที่มีพรุใหญ่ มีป่า มีสวน บ้านยางงามจึงค่อนข้างอุดมสมบูรณ์ในด้านอาหาร มีพฤษภาคมเป็นแหล่งปลาน้ำจืด คือ พรุแม่เนียง พรุบริเวณทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์ (ที่ดินสาธารณะ) มีพื้นที่ทำนา ปลูกผัก มีสวนยางพารา มีฟาร์มไก่ ทั้งของชาวบ้าน และของบริษัทที่จ้างเลี้ยง คนบ้านยางงามค่อนข้างขยันมีงานให้ทำตลอดทั้งปี

การเดินทางจากสวนได้พบสามแยกเลี้ยวซ้ายไปตามถนนลูกรัง (บางช่วงก็ลาดด้วยคอนกรีต) สองข้างทางเป็นบ้านเรือนของชาวบ้านยางงาม เราตรงไปเรื่อย ๆ ก็เจอที่อ่านหนังสือพิมพ์ซึ่งเป็นศาลาเล็ก ๆ ที่ชาวบ้านยางงามใช้เป็นที่พักปะพูดคุย ที่อ่านหนังสือพิมพ์หาความรู้ที่ศาลาอ่านหนังสือพิมพ์ พอมาถึงที่ทำการกลุ่มออมทรัพย์ของกลุ่มยางงาม ก็จะเต็มไปด้วยผู้คนที่มาอยู่ มาออม ข้าวเหนียว โดยมีน้ำประปาประปา อนาคต ปัจจุบันเสียชีวิตแล้ว เป็นหัวเรี่ยวหัวแรง ในการก่อตั้งกลุ่ม คนยางงามเป็นคนขยันมากทั้งปลูกผัก ทำสวนยาง ปลูกแตง ฟาร์มไก่เนื้อ เลี้ยงวัว เลี้ยงปลา คนที่นี้ส่วนมากจะไม่ค่อยมีเวลารว่าง

เราตรงไปจะเป็นสามแยก เส้นทางที่เชื่อมต่อกับถนนสายสงขลา - จะนะ (สายเก่า) ข้ามฟากอีกถนนก็เป็นโรงเรียนวัดอ่างทอง เราเลี้ยวขวาไปตามเส้นทาง มองไปไม่ไกลจะเห็นต้นยางใหญ่ ซึ่งเป็นที่มาของคำว่า “บ้านยางงาม” ถนนก็ลดเลี้ยวไปตามละแวกบ้าน บ้านที่อยู่เหนือสุดเรียกว่า “บ้านแม่เนียง” ซึ่งติดต่อกับ “บ้านเกาะวา” ตำบลเกาะแก้ว ซึ่งเป็นสายสัมพันธ์สายเลือดเดียวจากทุ่งหวัง อ่างทอง คลองโหนด บ้านแม่เนียง ชาวบ้านส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพ ปลูกผัก ปลูกแตง ทำนา ทำสวนยาง สวนมะพร้าว ปลูกมัน ผลผลิตจะส่งแม่ค้าทุ่งหวังนำไปขายตลาดรถไฟในเมืองสงขลา แม่เนียงมีกลุ่มออมทรัพย์ โดยมีการบริหารจัดการกันเองของชาวบ้าน มีกลุ่มเลี้ยงปลา กลุ่มออมทรัพย์พัฒนางจรชีวิต (เงินสะสม 300,000 บาท สมาชิก 10 คน ซึ่งเป็นกลุ่มในวงศาคณาญาติ โดยมีคุณประเสริฐ หนูทอง เป็นตัวหลัก)

บ้านแม่เนียง จะเป็นกลุ่มบ้านหนึ่งในบ้านยางงาม มีผู้นำจำนวน 5 - 6 คน ที่เป็นตัวหลัก ได้แก่ คุณประเสริฐ หนูทอง คุณวิเชียร ทองเจือเพชร และทีมงาน ซึ่งเป็นผู้นำที่มีความกระตือรือร้น เอาใจใส่ในงานพัฒนา งานบุญ งานประเพณีของบ้านยางงาม ซึ่งมีการสืบทอดมาจากบรรพบุรุษ งานทำบุญศาลาหวดคลองช้าง ตักบาตรประจำปีของทวดยางงาม ในเดือนแปดของทุกปี

ในงานบุญประเพณีชาวบ้านยางงามจะให้ความสำคัญมาก เพราะในงานเหล่านี้มีการปรึกษาหารือเรื่องการทำมาหากิน ลมฟ้าอากาศ ผลผลิตทางการเกษตร พูดถึงงานพัฒนา ในงานศพมีการพูดถึงกลุ่มออมทรัพย์ การทำงานของ อบต. เวลาจัดงานหรือกิจกรรมใดจะมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ช่วยกันทำอาหารเลี้ยงแขก อยู่เพื่อนเผื่องานให้อบอุ่น

ย้อนกลับมาบ้านยางงามเป็นกลุ่มบ้านอีกบ้านหนึ่ง ชาวบ้านส่วนมากจะทำสวนยาง ปลูกผัก เลี้ยงไก่ เลี้ยงหมู มีร้านค้าเล็ก ๆ ร้านที่ศาลาที่อ่านหนังสือพิมพ์ บางวันก็เป็นที่ทำการกลุ่มออมทรัพย์ซึ่งมีประจำทุกเดือน มีโรงสีข้าว 1 โรง มีกลุ่มออมทรัพย์สวัสดิการยางงาม มีผู้นำที่ตั้งใจทำงาน ขวนขวายหาความรู้จากภายนอก โดยส่วนหนึ่งประสานกับมหาวิทยาลัยทักษิณ สถาบันทักษิณคดีศึกษา เกี่ยวกับกิจกรรมกลุ่มออมทรัพย์ มีกลุ่ม อสม.

เมื่อก่อนคนยางงามมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ในการพัฒนาหมู่บ้าน ทำถนน ลอกคูทางป่าช้า (เปลว) ที่บ้านยางงามมีโรงเรียนบ้านยางงาม ทำการเปิดสอนตั้งแต่ชั้นอนุบาล – มัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งเป็นเด็กนักเรียนละแวกบ้านสวนได้ ยางงาม แม่เนียง ออกควน บางส่วน อ่างทอง คลองโหนด และเกาะวา โรงเรียนเน้นความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนกับโรงเรียน เช่น กิจกรรมพัฒนาที่นำเด็กออกมาพัฒนาในหมู่บ้าน โรงเรียนบ้านยางงามมีประวัติการก่อสร้างที่เป็นการริเริ่มของชาวบ้านกลุ่มหนึ่งของทุ่งหวังที่ต้องการเห็นความเจริญก้าวหน้าของลูกหลาน ช่วยกันลงแรง ลงมือช่วยกันสร้าง โดยการนำของพระอาจารย์ขาว วัดทุ่งหวังนอก ร่วมกับผู้นำ 5 – 6 คน ปรีกษาหารือกันแล้วช่วยกันเจรจากาที่ดิน ช่วยกันเลื้อยไม้ ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ร่วมมือกันทั้งชุมชน วัด จนสร้างอาคารเรียนสำเร็จเป็นโรงเรียนที่สมบูรณ์ เปิดทำการสอนได้จบจนปัจจุบัน เมื่อสร้างโรงเรียนเสร็จชาวบ้านก็คิดจะทำถนนเข้าบ้านยางงามจากวัดทุ่งหวังนอกถึงโรงเรียนบ้านยางงาม เพื่อให้ลูกหลานเดินทางสะดวกมาโรงเรียนในฤดูฝน ชาวบ้านใช้กิจกรรมประเพณีชักพระโดยชักเรือพระเข้าที่ดินใครที่ดินนั้นก็เป็นถนน และถนนดังกล่าวใช้มาจนถึงปัจจุบัน ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ชาวบ้านคิดการณืไกลถึงอนาคตของลูกหลานและชุมชน

ปัจจุบันการช่วยเหลือของงานชุมชน งานพัฒนาได้มีการช่วยเหลือน้อยลง เพราะสภาพเศรษฐกิจทำให้ทุกคนเร่งประกอบอาชีพไม่มีเวลาดูแลชุมชน แต่ยังมีชาวบ้านกลุ่มหนึ่งที่ใส่ใจเป็นธุระในงานของส่วนรวม เช่น งานออมทรัพย์ งานพัฒนาอาชีพ งานเกษตร

“บ้านออกควน” เป็นกลุ่มบ้านอีกหนึ่งกลุ่มของบ้านยางงาม ส่วนมากชาวบ้านเลี้ยงวัว ปลูกผัก ทำสวนยาง มีกิจกรรมกลุ่มออมทรัพย์บ้านออกควนซึ่งรวมกันเพื่อให้ชาวบ้านร่วมกลุ่มกันทำงาน มีเงินออม เงินกู้ ทำให้บ้านออกควนสามารถพึ่งตนเองได้ บ้านออกควนได้มีโอกาสพัฒนาจากพื้นฐานกลุ่มออมทรัพย์โดยมีประธานกลุ่มชื่อ นายนิทัศน์ เล็กสุทธิ เป็นประธานกลุ่ม ได้ตั้งกลุ่มมา 9 ปี แล้ว ตั้งกลุ่มเมื่อ 2 กุมภาพันธ์ 2532 บ้านออกควนยังมีสมาชิก อบต. ถม รุ่งรัตน์ เป็นตัวหลักอีกคนหนึ่ง

บ้านยางงามเป็นหมู่บ้านที่ขยายจากอ่างทอง คลองโหนด สวนใต้ เป็นที่ทำกินของหมู่บ้านดังกล่าว ยังมีความผูกพัน การช่วยเหลือ การร่วมกันพัฒนาในตำบลทุ่งหวัง “ออกควน แม่เนียง ยางงาม” เป็นหมู่บ้านที่ชาวบ้านใจดี ช่วยเหลือซึ่งกันและกันถึงแม้ว่าในปัจจุบันจะน้อย

ลงไปเมื่อเทียบกับเมื่อก่อน ชาวบ้านยางงาม (ม.9) ภูมิใจกับตนเอง หมู่บ้าน ภูมิใจในการช่วยเหลือ ด้านอาชีพเกษตร ด้านการกีฬาของเยาวชนที่หมู่บ้านยางงามได้สนับสนุนอย่างดี ที่นี้เขามีความเชื่อว่า กีฬาทำให้เยาวชนเลิกยาเสพติดได้ ผู้นำชาวบ้านพร้อมใจสนับสนุนโดยประสานกับ อบต. หางบประมาณจัดกีฬา (กีฬาเยาวชนด้านยาเสพติด จัดเป็นประจำทุกปี ณ สนามโรงเรียนบ้านยางงาม) ผู้นำชุมชน ชาวบ้าน อบต. เป็นแรงประสานที่สำคัญ แต่การกำหนดชีวิตเป็นเรื่องของคนยางงาม